

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

în

Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XII.

Blaş 26 April 1902.

Numérul 17.

Christos a înviat!

Din milióne de plecturi resună azi cel mai dulce salut: Christos a înviat!

Ce plăcut, ce mângăietor atinge el cordele cele mai simţitóre ale inimii nóstre!

Christos a înviat! e sfînta vorbă, ce sbórá de pe buzele credincioşilor, a căror suflet, ridicat de taínice aripi se înalţă sus, tot mai sus, spre Ziditorul.

A înviat Christos cu adevărat și a nimicuit puterea morţii și a zdrobit jugul greú al păcatului, prefăcënd în nimica pe cel rău; da, a înviat Christos, bucurați-vé voi toți cei ce credeți în numele Lui!

A înviat Christos, începătura învierii nóstre făcëndu-se; a înviat Christos și învia-vom și noi. Și atunci, căldura dragostii sale va reconstrui trupurile nóstre prefăcute în pulvere și va trimite în ele „chipul său“, ca să le redeie pierduta viață.

Ér vom învia, căci El, cel ce ne-a zidit pe noi, vrea ca toți cei ce cred în el și țin poruncile Lui, să fie vii în etern. Și El e adevărul, care nici odată nu se póte trage la îndóală, și El vecinic tot adevér rămâne.

Nu vedeți cum căldura sóre-lui, cum ademenitórele lui raze, chiamă la nóua viață tótă zidirea mórtă! Priviți, cum firicelul de ierbă sparge cója uscată a pămîntului și-și ridică capul spre a re-începe o nóua viață? Nu vedeți cum codrul se încinge cu verdéța, cum pomii sînt niși de flóre, cum câmpia mórtă se îmbracă în neîntrecute varietăți de color, cum pădurea resună de cântări, ce-ți umplu sufletul de vraje? nu le

vedeți și nu le auziți? și nu simțiți în sufletele vóstre dulcea adiere a credinții sfînte, că odată și noi érá-și vom învia, ca și cel ce azi din morții s'a sculat?!

Adevărul nu móre nici odată, căci nu póte să mórá.

Batjocorit de toți, scuipat în față de aceia, căroră atáta bine le-a făcut, prironit pe cruce, lemnul de ocară și de hulă, El móre, adevărul e aședat în mormînt.

El móre, cu adevărat, dar nu pentru tot de una, ci numai ca să ne defe pildă de rábdare și să ne arete cât de departe póte să mérgă réutatea omenéscă. El e aședat în mormînt și dușmanii Lui sînt în liniște, ei cred, că au scăpat de cel ce le-a dat pe față perfidia și înșelăciunea lor, și se bucură.

Dar adevărul nu póte nici odată fi sugrumat așa de tare, cât să nu mai rămână în el o umbră, un picur, un colțișor cât de neînsemnat de viață.

El sdobesce după trei zile ilusia de biruință a celor fățarnici și Iésă din grópă, purtând în mâni steagul glórii și a unei nóue împărății.

Și e ulmitor de fermecător acel steag, e plin de vraje, căci toți cei ce-l zăresc se umplu de entusiasm, lasă totul și se plécă sub umbra lui.

El steagul biruinții, ce deșteptă nádejdi aprópe desperate în inimile ómenilor. El steagul sub care soldații nu mai sciú de cât o vorbă: înainte, tot înainte pentru Dumnezeú! Și dușmanul se sbuciumă, iscodesce fel de fel de chinuri și torturi; soldații cad cu sutele, mií îi urméză, cad și aceștia, câmpul e o mare de sânge și trupuri schinjiuite, dar steagul e sus, el flutură provocător de-asupra capetelor și ca din pămînt se găsesc alții, cari Ieú locul celor căduți . . . Și împărăția lui Christos, pe a cărui portal e scris adevărul, stă de

dóuë-zeci de veacuri, și va sta încă veacuri multe, lovită din multe părți, dar nici odată așa de tare sguduită, cât să se nimicéscă. Porțile iadului nici odată nu o vor poté birui!

De dóuë-sute ani am reînnoit legăturile nóstre de credință și de dragoste cu scaunul fericitului Petru, cu Roma eternă, cu leagánul în veci neuitat a neamului nostru românesc.

De dóuë-sute ani luptăm cu tóte forțele, pe cari ni le-a dat Dumnezeú contra dușmanului, ce iscodesce fel de fel de planuri, nu mai să ne nimicéscă, să nu mai fim.

De dóue sute ani am trecut prin atátea valuri, cari amenințau să ne acopere pentru tot dea una; am luptat cu atátea primejdií, ne avënd nici un ajutor, nici o nádejde de cât în Dumnezeú, în dreptatea și vecinical adevér.

Frații nostri? . . . o, ei nu ne mai cunosc, căci nu vreaú să ne cunóscă. Sufletul lor e lipsit de ce e mai scump, de ce e mai prețios unui om: de dragoste. Ei n'au numai ură și ura le omórá ori ce sentiment, le înlântuesce de patima scîrbósă ori ce gândire mai senină. Ei se infurie, când noi tubilăm și cu hulă cércă să acopere glasurile nóstre, cari imni de mărire și mulțumită aduc lui Dumnezeú.

Dar, noi plângem orbia lor sufletéscă și mergem înainte, luptând fără oboseală pentru adevér.

Și vom învinge, va trebui să învingem, căci lupta este dréptă și cu noi este Dumnezeú.

Sus să ridicăm deci inimile nóstre în acéstă sfîntă zi. Noui valuri de curaj și putere să pornim în vinele nóstre, ațintită să ne fie privirea la cel restignit, care deși pus în grópă de dușmani

Cu adevărat a înviat!

EPISTOLA ENCICLICA

a Sfinției Sale Papa Leo XIII.

Indreptată din prilejul iubileului său tuturor Patriarhilor, Arhiepiscopilor, Episcopilor și Ordinariilor.

Venerabili Frați!

Salutare și binecuvîntare apostolică!

(Fine.)

Nu avem înse, să ne mirăm, dacă lovesc așa pe fiul cel mai scump, când nu tracteză mai bine nici pe însuși părintele, adecă pe însăși căpetenia catolicismului, pe Papa. Faptele sînt dîră cunoscută. Cu posesia lumescă l-au răpit neatîrnarea, de carea are lipsă spre chemarea sa cea universală și dumnezească, l-au silit, ca în propria sa Romă să se închidă în locașul său, căci el impresurat fiind de o putere vrășmașă în ciuda garanțiilor vrednice de rîs ale respectării și în ciuda promisiilor nesigure ale libertății este redus la o stare anormală, nedreptă și nevrednică de slujba sa cea sublimă. Luarea stăpîniei lui celei lumesci are de scop, ca pe încetul să se nimicască și puterea spirituală a Papei; érá lucrul acesta nu este numai nepolitic, ci și nesocial, că dîră ranele aplicate religiei sînt tot atâtea rane în inima societății. Societatea, carea se subtrage Bisericii, acestei părți esențiale a puterii sale, cade și se cutropesce, fiind că ea osebesce, ceea ce Dumnezeu a voit, să fie împreunat.

Cât Ne privesce pe Noi, nici o dată nu am încetat a propune cu tot de-adinsul adevărurile acestea mari cu tot prilejul, ce se îmbia, și vom, să o mai facem acésta încă o dată în chip de tot apriat între împrejurările acestea de tot extraordinare. De ar da Dumnezeu, ca să îmbărbăteze pe credincioși și să-i înflăcăreze spre gândul de a-și uni toate silițele în chip încă cu mult mai energic spre folosul binelui general, și ca cotrării ajungînd la o convicție mai bună să învețe a-și recunoște nedreptatea, carea o sevărșese, când asupresc pe mama cea mai iubită și pe binefăcătoarea cea mai credincioasă.

N'am voi, ca privirea la suferințele de acuma să sguide în sufletele credincioșilor încrederea aceea deseavărșită, carea trebuie să și-o pună în ajutorul dumnezeesc; căci Dumnezeu va da triumful final în óra Sa și pe căile Sale cele minunate. Și ori cât de mare ar fi întristarea, carea umple inima Noastră, de aceea totuși nici de cum nu temem scopurile cele nemuritoare ale Bisericii. În ce chip am zis deja întrn început, asuprirea este partea ei, căci Dumnezeu dobîndesce bunuri așa de înalte și prețioase chiar prin aceea, că prin asuprire cêrcă și curățește pe fiul său. Dară lăsând, ca Biserica să fie espusă luptelor acestora, descopere El ajutorul Său cel dumnezeesc pe sama ei, căci El îi adună mijloce nouă și neprevădute, cari asigură existența și desvoltarea operei Lui, fără ca puterile conjurate împotriva ei să reușescă a o nimici. Nouă spre zece veacuri ale unei vieți trecute între fluxul și refluxul peripețiilor omenești Ne învață, că furtunile trec, fără ca ele să fie ajuns până la adâncimile cele mari

Cu atât mai neclătinați putem să fim în încrederea Noastră, când însuși timpul de față încă produce apariții, cari nu sînt potrivite spre a Ne neliniști. Cine ar pute, să nege, că greutățile sînt extraor-dinare? Alte fapte, cari se srată privirilor Noștre, mărturisesc înse de o dată, că Dumnezeu împlinește promisiile sale cu o înțelepciune și bunătate minunată. În vreme ce atâtea puteri se conjură împotriva Bisericii, érá ea, despoiată fiind de tot ajutorul, de tot spriginiul omeneșc, totuși se desvóltă, — óre

nu continuă să în faptă a împline în lume opera sa cea uriașă? Și nu estinde ea óre activitatea sa între popórele cele mai felurite și sub toate zónele?

Nu, vechiul domn al lumii acesteia aci nu-și va mai pute deprinde stăpînia sa cea sumetă ca odinioară, și silițele satanei a bună samă Ne vor mai aduce multe suferințe, dară ele nu-și vor ajunge scopul. Din virtutea sfintului Spirit, carele acopere cu aripile sale Biserica și carele vieză în sinul ei, stăpînesce o pace nu numai în sufletele credincioșilor, ci și în totalitatea lumii catolice; o pace, carea se vedesce în îndestulare senină, multămită unirii tot mai devotate a episcopatului cu acest Scaun Apostolic, și carea formeză un contrast minunat față cu neliniștea, certele și neînțetata ferbere a sectelor acelora, cari turburá pacea societății. Rodnică în nenumărate lucrări de ale rîvnei și dragostii creștinesci, există unirea acésta armonică și între episcopi și între clerul lor. Ea se află în sfârșit și între cler și între laicii catolici, cari împreunați mai strîns și mai liberi de frică omenescă de cât ori când mai înainte, se reculeg și se organizează cu emulare nobilă spre a apăra cauza cea sfîntă a religiei. Da, acésta este unirea, carea o am recomandat atât de a dese ori și carea vom, să o recomandăm acuma din nou, și o binecuvîntăm, ca ea să se estindă din ce în ce tot mai tare și ca ea să potă înfrunta ca un zid neînvinc năvălirile furioase și furtunite ale vrășmașilor numelui lui Dumnezeu.

Și întrn adevăr ce și este mai firesc de cât aceea, ca asemenea surceilor din rădăcinile arborelui să reînvie, să se întărescă și să se înmulțescă felurile reuniri, cari cu bucurie le vedem în zilele noastre înflorind în sinul Bisericii! Putem, să zicem, că nici un fel de evlavie creștinescă nu s'a negles, fie vorba ori despre onorările lui Christos însuși și ale tainelor lui celor vrednice de închinăciune, ori despre dumnezeesca lui Maică, ori despre Sfinții aceia, a căror virtuți au strălucit mai tare. De o dată nu s'a dat uitării nici una din formele dragostii active; în toate părțile s'au întrecut împrumutat în creșterea religioasă a tineretului, în îngrijirea bolnavilor, în înălțarea morală a poporului și în silițele de a sări întrn ajutorii claselor mai puțin favorisate. Cât de repede s'ar estinde mișcarea acésta și róde cu cât mai dulci ar aduce ea, dacă nu i-s'ar pune împotriva hotărîri așa de nedrepte și vrășmașe, cari o împedecă de atâtea ori!

Dumnezeu, cel ce a împărțit Bisericii o putere așa de mare de viață în țările civilisate, în cari există ea de multe veacuri, va, să Ne mai mîngăie încă și cu alte sperări. Și sperările acestea avem, se le multămim misionarilor. Fără ca ei să-și perdă curajul în fața primejdiilor, pe cari le întimpină, în fața lipselor, cari le rabdă, în fața jertfelor celor de tot felul, cari le caută, să le lea asupra-și, creșce numărul lor, și ei cuceresc Evangheli și culturii țării întregi. Nimica nu pôte, să frîngă statornicia lor, cu tóte că ei după pilda dumnezeescului său Învețatoriu de multe ori seceră numai învinuirii și huliri ca rêsplată a lucrului său celui neobosit.

Amărăciunile le mai domolesc deci mîngăierii dulci în mijlocul luptelor și greutăților acelora, cari sînt mîntuirea Noastră. Noi avem mijloce spre a Ne recrea sufletul și spre a spera. Asta e o faptă, carea ar pute, să trezescă cumpêniri înțelepte și folositoare în ori și cine, care privesc la lume cu minte și nu cu o privire întunecată de patimă. Căci ea dovedesce, că Dumnezeu nu a zidit pe om, ca să fie neatîrnătoriu cu privire la scopurile cele mai de pe urmă ale vieții, și că El, în ce chip grăiesc odinioară cătră dînsul, așa grăiesc încă și acuma cătră dînsul prin rostul Bisericii sale, pe carea o spriginesce în chip învederat ajutorul dumnezeesc; și ea dovedesce în sfârșit, că El cu acésta va, să arete limpede, unde

are, să se afle mîntuirea și adevărul. Ajutoriu acestă vecinic va umple inimile noastre în tóte împrejurările cu o sperare neînvincă: el ne va convînge, că în o óră hotărîta de pronie și în un viitoriu nu prea depărtat adevărul va stăia negurele, în cari cêrcă a-l învêli, și va lumina mai strălucit ca mai înainte; el ne convînge, că spiritul Evangheliei va vêrsa din nou viața în sinul societății noastre celei corupte și în mîdulările ei cele sleite.

Venerabili Frați! Ce ne privesce pe Noi, după cum Ne poruncesce de altmintea și slujba Noastră, vom face tot posibilul, ca să zorim sosirea zilei milostivirilor, vom face tot posibilul, ca să apêrăm și să rêspondim pe pămînt împêrăția lui Dumnezeu. Érá ce Vê privesce pe Voi, scim cu mult mai bine rîvna sufletelor Voștre, de cât să Vê mai îndemnăm, ca și Voi să faceți tot asemenea. De ar trece din ce în ce tot mai tare la inimile tuturor preoților Voștri focul acela sfînt, carele arde întrn inimile Voștre! Dîră ei sînt în atingere nemijlocită cu poporul; ei cunosc cât se pôte de bine doririle lui, durerile lui și nu mai puțin cursele și amăgirile, cari îl împrejură. Dacă ei plini fiind de Spiritul lui Isus Christos și așezați fiind în o poziție, care se înalță preste patimile politice, unesc în chip bine plănuit lucrarea sa cu a Voastră, atnucia cu binecuvîntarea lui Dumnezeu vor sevărși minuni: prin cuvîntul vor lumina masele, prin blîndeța pășirii lor înainte ómenilor vor dobîndi tóte inimile, și stînd cu dragoste întrn ajutoriu tuturor celor ce sufer, îi vor ajuta, ca pe încetul să-și îmbunătătescă starea. Pe cler însuși îl va sprigini în chip statornic conlucrarea activă și inteligentă a tuturor credincioșilor celor cu bună voință. Ast fel fiți aceia, cari s'au împărțit în dragostea de mamă a Bisericii, îi vor multămi acesteia în chip vrednic prin aceea, că vor grăbi, să apere onóra ei și gloria ei. Toti pot, să contribuescă la lucrarea acésta fórté meritosă: cei înzestrați cu sciință și învêțați apêrându-o în cărți ori în presa jurnalistică, în unelta aceea puternică, de carea abuzeză așa de mult vrășmașii noștri; părinții de familie și învêțatorii dând pruncilor o creștere creștinescă; oficialii și reprezentanții poporului îmbiînd priveliștea credinței în principii și a tării de caracter, când mărturisesc fără de frică de ómeni credința sa. Veacul nostru pretinde înălțime de sentimente, curățenie de gândiri și observarea consciințioasă a disciplinei. Disciplina acésta va căuta să se întărescă mai pe sus de tóte prin o supunere deseavărșită și plină de încredere sub povêțuirea Scaunului Apostolesc. Căci ea este mijlocul cel mai bun spre a face, să dispară desavantajul contrastelor de partid celor împărechiatore și spre a uni tóte puterile spre un scop mai înalt, spre triumful lui Isus Christos în Biserica Lui.

Acésta este datorința catolicilor. Resultatul final atîrnă de la acela, carele cu înțelepciune și dragoste vegheză preste mirésa Sa cea nepetată, despre carele este scris: „Isus Christos erî și astăzi, acela și în veci“ (Evr. 13.8).

Cătră El înălțăm deci în clipa acésta rugăciunea Noastră cea umilită și intimă; cătră El, carele în dragostea Sa nea nemărginită față cu ómenimea cea rătăcitoare s'a dat întrn martiriul cel mai mareț jertfă de împăcare; cătră El, carele și nevêdut, ședînd în naea cea tainică a Bisericii Sale, singur pôte, să conjure furtunile poruncind și valurilor celor deslătunite și vînturilor celor rêscolate.

Nu suferi indoelă, Venerabili Frați, că Voi bucuroși Vê veți ruga împreună cu Noi dumnezeescului Învețatoriu, ca suferințele, cele ce asupresc societatea, să se domolescă, ca razele luminii ceresci să lumineze pe aceia, cari pôte mai mult din nesciință de cât din rea voință uresc și asupresc religia lui Isus Christos, și în

sfârșit ca toți oamenii cei cu voință bună să se împreună într-o comuniune sfântă spre faptă. Fie, ca așa triumful adevărului și al dreptății în lumea aceasta să se grăbescă, fie, ca preste familia cea mare a oamenilor să răsară zile mai bune, zile ale liniștii și păcii!

Într'aceea ca arvuna darurilor dumnezeesci celor mai prețioase să se pogoră preste Voi și preste toți credincioșii încredințați grijii Vostre binecuvîntarea, carea o împărțăm din adâncul inimii!

Dat în Roma la s. Petru în 19. Martie 1902., al Pontificatului Nostru anul al douăzeci și cincilea.

Leo XIII. P. P.

Correspondințe.

SINÓDELE PROTOPOPESCI.

— Districtul Sibiu. —

15 Aprilie 1902.

Preoțimea gr. cat. din districtul protopopesc al Sibiului s'a întrunit în sinod de primăvară la 10 Aprilie a. c. în școala gr. cat. din Sibiu. Au fost de față la acest Sinod și câte 2 reprezentanți mireni din fie care parohie.

Dornici de muncă și de a auzi acum pentru întâia oară pe bărbatul vrednic, concret din partea celor mai mari cu conducerea acestui district protopopesc, preoții au alergat la acest sinod în număr aproape complet.

La 9 ore a. m. on. domn Nicolaș Togan, adm. protop. într-o vorbire frumoasă prin termeni aleși, espune însemnătatea sinodelor în viața noastră bisericăscă, apoi îndemna la muncă continuă, zel și abnegațiune pe conducătorii oficiilor parohiale. „Din încrederea mai marilor mei și grația Escelenței Sale bunului părinte, sint pus în fruntea acestui district protopopesc, vă rog deci ca în acestea timpuri grele, cari trec preste noi, cler și popor greco-catolic să-mi stați într'ajutor, ca numele bun al acestui district protop. să rămână la înălțimea aceea, la care l'a ridicat binemeritul și neuitatul meu antecesor Rvssm. domn Ioan V. Rusu, azi canonic mitrop. în Blaș (insuflete „să trăească!“) nu numai, dar mai mult să facem! În bunaînțelegere și iubirea frățescă solidari să lucrăm la cultivarea și înaintarea noastră proprie și a poporului concret păstorirei noastre.“

În numele clerului și poporului din district, salută într-o vorbire scurtă, dar mediușă pe harnicul adm. protop. preotul din Orlat, On. Dion. P. Decei, er sinodul prin nesfârșite „să trăiească“ aclamează pe președinte și îi dorește mulți ani plini de succese strălucite.

După cuvântul de deschidere și salutul preotului Decei, se trimit din plenu sinodului entusiasm Escelenței Sale dlui Mitropolit și neuitatului bărbat rvdissm. domn Ioan V. Rusu următoarele telegrame:

Cătră Escelenția Sa:

„Sinodul protopopesc al districtului Sibiu rógă pe Escelenția Vostă, să primiți expresiunea sentimentelor de iubire și supunere omagială a membrilor săi, pe lângă asigurarea solemnă, că în timpurile grele, ce le străbate Biserica noastră, clerul și poporul credincios din acest district va fi neclintit la locul său.“

Cătră rvdissm. I. V. Rusu:

„Sinodul protopopesc al districtului Sibiu Vă rógă, să primiți expresiunea sentimentelor de iubire și recunoștință a membrilor săi și Vă uréză sănătate întru mulți ani!“

Din bogatul program al acestui sinod punctul I. a fost disertațiunile. A disertat înse numai preotul din Orlat, On. Dion. P. Decei, despre „mărturisirea păcatelor“. Disertațiunea a fost ascultată de membrii sinodului cu plăcere, er disertaentele a fost aplaudat.

Mult On. domn adm. protop. cetesce apoi interesantul raport al oficiului protop. despre starea religio-morală și culturală a acestui district protop. producând date statistice de mare însemnătate.

Cu mare grijă și minuțioasă cunoștință de cauză a fost lucrat acest raport, punând înaintea celor prezenți ca și într-o oglindă, starea bisericii și școlii din întregul district al Sibiului.

Cestiunii cari ating biserica și școala gr. cat. au fost dezvoltate într'un mod convingător, punând în lumină adevărată luptele cari le purtăm azi noi gr. cat. er viitor apropiat mai fericit nu ne suride. Conștii de chemarea noastră și basati numai pe puterile noastre, să ne gândim noi de noi la croirea viitorului nostru, căci azi sintem convinși, că chiar și cei mai aproape de noi în celea religioase, binele nu ni-l vrea. Dovadă ni-e modul de pertractare și rezolvare a cestiunei autonomiei din partea catolicilor de rit latin și în legătură cu acesta mult trimbitata și atât de vechia cestiune a congruel. Independența bisericii noastre naționale este baza dezvoltării și consolidării noastre naționale. Să ne luptăm cu sufletul și inima întrégă pentru ca această neatîrnare să ni-o asigurăm de cu bună vreme și să fim mereu cu ochii în patru.

Avem înse deplină încredere în capul bisericăsc al acestei provincii mitropolitane, în energia Escel. Sale luminatului domn Mitropolit, la care privim cu mândrie și linisce, că va sci conduce naia bisericăsc încredințată cărmel Sale la limanul dorit de toți fiii săi.

În acestea două cestiuni atât de însemnate pentru biserica noastră, după o scurtă și însufletită espuere a preotului Decei s'au adus următoarele hotăriri:

I. Referitor la autonomia:

„Sinodul protesteză cu totă solemnitatea și puterea față de ușurința, cu care în timpul din urmă congresul autonom al bisericii de rit latin din Ungaria a trecut peste remonstranțele juste și motivate ale bisericii, declarând sus și tare înaintea lui Dumnezeu și a oamenilor, că nu va suferi odată cu capul să se aducă nici cea mai mică stîrbire independenței bisericii gr. cat., garantate de cei mai înalți factori bisericăsci și de stat, și asigurăm autoritatea noastră supremă bisericăscă, că clerul și poporul credincios din districtul protopopesc al Sibiului este gata în tot momentul a sări unul ca unul întru apărarea independenței și caracterul național-romănesc al bisericii, căreia și-a închinat viața și puterile sale.“

2. Cu privire la congrua.

„Sinodul are totă încrederea în grija parintescă a Prea Ven. Ordinariat Arhiepiscopesc, care și până acum a făcut tot

posibilul, pentru ca cestiunea dotării clerului gr. cat. să se rezolveze în mod drept și ecuitabil.“

Dintre datele statistice amintite în raportul oficiului protop. mai de interes ni-se par următoarele:

Districtul protop. al Sibiului e compus din 34 parohii matre și 30 filii. În aceste parohii în anul expirat au funcționat în total 29 parohii resp. administratori parohiali și 4 cooperatori deci în total 33 preoți: Numărul sufletelor cu finea anului 1901 a fost de 18.488. Casuri de nascere 589; 294 fidei și 295 fete. Căsătorii încheiate după prescriesele bisericii noastre au fost 85. Casuri de morțe s'au întâmplat 534. Plusul nascerilor față cu casurile de morțe este de 55. Numărul total al pruncilor cari au cercetat școala e: 2207, și rămași lipsiți de instrucțiune 602 (!) prunci.

Celea alalte puncte din program, cari ating mai de aproape viața internă bis. și școl. încă s'au pertractat și decis cu rezultate demne de membrii sinodului, di tre cari au luat cuvîntul în mai multe rînduri preoții: V. Florian și D. Deac.

În urma invitării districtului protop. gr. cat al Ludoșului s'a decis, ca și preoții din district. Sibiului să cedeze din ajutorul de stat câte 10% în favorul fondului subsidiar archidiececan.

S'au completat apoi prin alegere cu aclamațiune numărul membrilor în 1. forul protopopesc: D. Deac. preot în Calvaser. 2. senatul școl. protop. ordinar: On. Dion. P. Decei preot în Orlat, Dr. Pompiliu Isac, avocat în Sibiu și Ioan Neamțiu, proprietar în Alamor, suplent: V. Florian, preot în Racovița. La finea ședinței să aleg confesarii în persoanele preoților mai bătrâni și apoi M. On. D. administrator protop. îndemnând pe toți la lucru, zel și abnegațiune încheie sesiunea Sinodului de primăvară.

Noi preoții ne-am mărturisit apoi cu toții, și întăriți ne-am depărtat ca mai departe să luptăm, mereu să luptăm, ca până acum așa și în viitor! Ore până când tot numai cu aceleași licuriri de nădejdi?!

F.

A p e l.

„Nu e alt ceva de cât casa lui Dumnezeu și porța cerului.“

Un pătrariu de secol este, de când biserica gr. cat. română din opidul Bogșamontană este edificată, dar în lipsa mijloacelor stă și astăzi lipsită de ori ce pictură rituală.

În vederea puținilor credincioși lipsiți, cari nu pot presta acest sufragiu din al lor propriu, recurgem la marimonia și generositatea credincioșilor, pe cari îi rugăm să succurgă cu obolul, cu filerul lor, la realizarea acestei dorințe prea ferbinte, prin care mult să edifice și înalță spiritul de religiositate a omului, privind că: „aici nu e alta de cât casa lui Dumnezeu și porța cerului.“ *)

Bogșamontană (Német-Bogșán) 16 Martie 1902.

Dieceasa Lugoșului com. Caraș-Severin.

Îer. Pascu
paroch gr. cat.

Nicolaș Vulpe
curator bis.

*) O colă stă deschisă și la redacția foilor noastre, pentru cei ce vor să contribuie în favorul numitei biserici.

PARTEA LITERARĂ.

SCUT ȘI ARMĂ.

*Domnul sfânt să ne iubescă,
Și-al său Duh ocrotitor,
Plin de pace să plutescă
Peste Țara Românească
Și-al Românilor popor!*

*Not prin vremi ce ne 'ncercard
Altă armă n'am avut
Numai dragostea de țară
Ce strămoșii ne-o lăsară,
Și pe Sfântul Domn de scut.*

*Dar ne-a fost destul atâta!
Fruntea sus, voi frați ai mei!
Ast-fel Cerul hotărât
Să se 'nalțe amărît
Țară, prin puterea ei!*

*Maî fățiș, maî fără veste
Ne-ați lovit, dușmani de voi!
Dar ce-a fost, a fost poveste!
Dragostea de țară este
Și maî tare-acum în noi.*

*Și de cine ne-o fi témă?
Mult a fost, să vă răbdăm,
Nebăgați de voi în sémă —
Astăzi știți voi cum ne chémă,
Dacă nu, să vă 'nvățăm!*

*Numai Domnul ne iubescă
Și-al său Duh ocrotitor
Plin de pace să plutescă
Peste Țara românească
Și-al Românilor popor!*

G. Coșbuc.

MARTIRUL

de G. G.

Petru era în temniță, mâinile și picioarele îi erau legate cu lanțuri. În întunerecul temniței nu scia, dacă e ziua, sau noapte.

Iată vine temnițerul cu o lampă spre a visita zărrurile și lanțurile și îi zice:

— E mezul nopții.

Stând înaintea lui Petru, se uită la părul lui cărunț, la fața-i palidă și la hainele-i adrențose și îl agrăește:

— Nebunule! ai putea sci, că viața e ceva sigur, pe când mórtea . . . un ce nesigur.

Petru îi răspunde: siguranța mea e Christos.

Acela înse neînțelegându-i cuvintele, continuă: De 20 ani cunosc închisórea acésta. Tatăl meu încă a fost temnițer și copilăria mi-am petrecut-o lângă el. Sciți, că numai pe doné căi poți eși de aici. Una duce spre drépta: la eșafod; cealaltă spre sténga: în templul lui Jupiter.

— Eü vreaü să merg spre drépta, răspunde Petru.

— Dar pentru ce? căci dór e mai ușor a pronunța un cuvint, de cât a muri. Nu pécătuesci tu óre în contra lui Dumnezeuü, dacă cu un singur cuvint ți-ai putea mântui viața și nici atâta nu faci.

La acésta Petru îi reflectéză:

— Viața mi-o mântuesc, dacă mi-o sacrific.

Și vedénd, că acela să mirá de celea zise de el, continuă: mórtea pentru cel drept nu e mórte. Domnul meu și Mântuitorul meu Isus adeseori repeția cuvintele: „cine își va da viața sa pentru mine în acésta lume, o va afla pe ea; și cine trăiesce pe pámînt fără de mine, își va perde-o“ Oh! pare-cá aud și acum cuvintele acestea ale învătătorului!

— L-ai cunoscut dór?

— Cum nu? căci dór i-am fost învătăcel. Lângă el am petrecut o parte din viața mea.

Temnițerul își puse jos lampa, se aședá pe piatra, pe carea se întindea lanțul, cu care era legat Petru, apoi îl întrebá, că ce fel de om a fost Isus acela?

Petru îi răspunde:

— Ce fel de om póte fi acela, pentru care omul își lasá casa, muerea, pe mama sa, patul, masa și tóte ale sale și îi urméză cum urmărește lunatecul luna, rugându-l: „lasá-mé să rămân cu tine!“

— Și a-ți făcut voi așa ceva?

— 84 am fost, cari am făcut lucrul acesta și s'ar fi aflat și mai mulți, cari tot așa ar fi făcut, dacă așa ar fi voit el.

— Și ce folos a-ți avut voi din acésta?

— Ce folos? Ce am fi și putut aștepta de la unul, care n'avea nici atâta bani, căți să poți cumpára cu ei o vrabie. Eram fericit, dacă puteam merge cu el, când mergea undeva și dacă puteam sta în jurul lui, când invéța; eram fericiți, când privia la noi și ne salta inima de bucurie, când ne agrăia.

Temnițerul cufundat în gânduri îi zice;

— Și eü am cunoscut ómeni simpatiei și dulci la vorbá, cât i-ași fi ascultat tótá ziua, dar un atare om, pentru care să fii gata a-mi lása casa, familia, grádina cu struguri, smochini și florile de Egipt, nu-mi pot inchipui.

— Pentru el le-ai fi lásat tóte.

— Nu cred!

— De bună samá le-ai fi lásat, pentru că tóte celea, de cari ne lipim noi în viața acésta sînt trecétóre, pe când celea, la cari el ne conduce sînt vecínice. Nu-l asemána pe el cu ómenii, cari ți-au fost ție simpatiei. Vorbele acelora sînt deșertáciune și fum, ce să imprásceie la adierea cea maî micá a vintului. Alceum a fost el. Tot de una simțiam în internul nostru, că el nu e din lumea acésta.

Alți încă spun lucruri interesante, dar cu timpul le uitám. Cuvintele lui înse tot de una aveáu timbrul eternității. Cuvintele, observările, enarările și invătăturile lui și astăzi le spun, chiar așa pe cum le-am auđit de la el; și cine le aude de la mine,

asemenea nu le va uita. Imperiul roman dispune de óste puternică, cu cari poți nimici țări întregi, cuvintele lui Isus înse din inima omului nici chiar acésta óste nu e în stare să-le ștergá.

Și Petru continuă:

— Când vorbia el toți ascultaü mirându-se. Uitam tóte necazurile, chiar timpul să párea, că stá în loc: numai spre el ne îndreptam tóte privirile, inimile nóstre numai pentru el báteaü. Fața lui era ca sórele și cuvintele lui ca tot atâtea organe ceresci. Îngerii Domnului pare, că îi vedeam scoborându-se în inimile nóstre.

— Așa dar a fost om frumos, ingenios și cu vóce profundá.

Petru mișcând din umeri, zise:

— Om frumos? În ce legăturá stá frumseța corporalá cu cea spiritualá? Aü mai fost și pot să maî fie ómeni, cari să aibá aceeași față, frunte, nas, gurá, pěr și aceeași vóce; căci dór fața e din pámînt și așa dar și vócea e pámîntescá. În ochii lui era ceva . . . era ceva, ce nu va maî fi nici o dată . . .

Petru privind trist în juru-i, că și cufundat în gânduri, continuă:

— Îmi aduc aminte de privirea lui când vorbia cátrá mulțime, era asemenea ca lacul Genezaret, când pe lucin-i argintiu se reflectézá stelele și luna. Îmi aduc aminte de privirea-i smeritá, când se ruga. Cu o atare iubire, incredere și umilintá spre ceriü, n'a privit încă ochiü omenesc. Îmi aduc aminte ce înfátoșare blándă avea, când lua copil în brațe și îi desmerda. Ochii fie cárei mame se umpleáu atunci cu lacrimi de bucurie. Morbosul se însánétoșá, dacă își întórcea privirea sa blándă spre el, ér mortul învia, dacă vërșá lacrimi după el. Și să-l fi vedüt . . . Tu înse nu sci, că eü m'am lápádat de el.

— Așa dar totuși . . .

Petru privind din noü în jurul său continuă:

— Acésta s'a întâmplat încă înainte de a fi prins. A pređis, că ne vom lápáda de el. Eü atunci nácájindu-mé am strigat: „cum poți presupune așa ceva despre noi, cari te iubim atât de mult!“ Și apoi . . . lucrul s'a párut așa de neînsemnat: pe când mé încálziam la cáldura focului, o servitóre se adresá cátrá mine: „și tu ești Galilean?“ Eü înse îi răspunsel: „ce vorbesci fléuri!“ Îmi era greü, că voiesc să vorbescá cu mine, când eü întristat cu sufletul priveghiam în apropierea Domnului meu! El era în foisor, după ce l'aü fost sbiciut deja, era încă legat de stélp. Servitóreá continuá: „Ba și tu ești Galilean!“ Nu-i drept! răspunsel iritat, „Ca și când te-ași fi vedüt și eü în grádina“ adause un ostaș. La cuvintele acestea iritându-mé din noü am răspuns: „Te înșeli!“ Atunci cocoșul a cántat. Un fior rece imi cuprinse tóte membrele corpului. Mi-am îndreptat privirea spre Isus, ér el ridicându-și fața-i palidá și tristá . . . se uitá la mine . . .

Petru tách câteva clipite. O lacrimá se furisézá în ochii lui și apoi se rostogolesce pe barba-i cărunță.

După aceea el reluă frul vorbirii întrerupte.

— Ar fi putut încunjura mărtea. Am fi putut fugi din grădină, când au venit ostașii, căci poporul l'ar fi ascuns și ast fel s'ar fi putut duce în altă țară: ar fi trăit și acum. Chiar după ce l'au prins și l'au osândit la mărte încă ar fi putut scăpa, pentru că ar fi fost destul să zică înaintea preoților și a lui Pilat: „î-mi revoc tot, ce am învățat“ și îndată l'ar fi lăsat pe picior liber. Căci dór Pilat bine scia, că e nevinovat, ér preoții nu doriau sângele lui, ci ca învățătura lui să nu aibă mai mare trecere ca a lor.

— Și n'a revocat nimica?

— Nu! Tu scii, că a murit.

— Scii. Am auzit tot, ce s'a întâmplat cu el. Și dacă el a murit, cel puțin tu, om cuminte nu te espune la așa chinuri grozave. În urmă . . . dar dacă totuși a răstăcit acel Isus: își va fi închipuit, că el e Christos și din cauza acesta i-s'au întâmplat toate nenorocirile.

Petru la acestea mișcând din cap răspunde:

— Tu așa susții, că e ceva grozav a muri de mâna călăului. Eu am văzut un atare sfârșit; el încă de mâna călăului a murit. Curgă-mi sângele vale pe cruce, pe cum sângele lui a curs, chinurile celea mai grozave le voi suferi, dacă e de lipsă, ca prin acesta să dovedesc, că el a fost om drept. Sint gata să sufer orî ce pentru acesta. O rugare voi avea cel mult, anume: să fiu răstăcit cu capul în jos. Voi să sufer și pentru aceea, fiind că a cântat cocoșul.

— Nepriceputule! zise oftând temnițerul.

S'a ridicat apoi de pe piatra, pe carea ședea.

Petru încă s'a ridicat și a zis:

— Ce cugeți, el ar fi murit, dacă n'ar fi avut consciința, că învățăturile lui sint drepte? Cugeți, că eu, care trei ani am petrecut lângă el, nu l'am cunoscut de ajuns? Cugeți, că sute și miî sint gata a-și jertfi viața pentru cineva, din simplul motiv, că acela e frumos? Cugeți, că eu aș fi gata să mor pentru el, dacă și numai o dată aș fi observat barem umbră de minciună în cuvintele lui? Cugeți, că aș muri pentru el? Pentru un om frumos? Pentru o teorie dăbie, clătinătoare? Așa nebun mă ții tu pe mine?!

N'a mai vorbit apoi apoi nimica, a încetat.

Și în aceeași noapte, de pe brațele lui Petru lanțurile au căzut într'un mod miraculos, ér el în întunerecul nopții s'a întors la poporul său.

V. Hățegan.

Puterea muzicii bisericesci.

Intr'un oraș catolic din Germania, trăia o familie religioasă, care își întorse o parte a averii și timpul spre ajutorarea și mângăierea celor nenorociți. Cel mai în vîrstă fiu al familiei, Ludovic, avea aplicație la o casă de bani; era un june inteligent și sîrguincios;

numai aceea-i supăra pe părinți, că fiul lor s'a făcut și el necredincios în societatea celor necredincioși.

Mercuri înainte de Paști se apropiară numai trei membri ai familiei la s. cuminecare, Ludovic nu voi să-și împlinescă datorința de creștin. Împrejurarea acesta produse mare durere bunei sale mame; dar nici admonierile preotului, care trăia în relații de prietinie cu familia, nici lacrimile mamei, nici recea seriositate a tatălui, nici rugarea, plină de iubire a surorii, n'au putut mișca inima acesta necredincios și împetrită. Urmând exemplul s. Monica, recurse și dómna Blum la rugăciune, în speranță, că va mișca prin ajutorul grației divine inima acestui al doilea Augustin.

Zelosul preot al orașului, care tot o dată era și pricepător de musică, făcuse pe cheltuála sa un escelent cor bisericesc, respective orchestră.

Era în 1778; Mozart, poetul muzicii, era pe atunci în plina sa splendóre; opera sa religioasă „Ave verum“ forma obiectul de admirație în totă Germania. Opera acesta sublimă au învățat-o cântăreții preotului nostru, și predarea ei era ficsată pe ziua adorării sântului sacrament. Domnul Blum petrecea în timpul acela departe în afacerile sale oficiose; cu soția sa merse la biserică și Ludovic.

Junele a ascultat impacient cuvintarea sacră și se pregătia chiar dn eșire, când s'a început predarea operei lui Mozart. Ca și cum l'ar fi pironit pe Ludovic! Peptul începea a i-se ridica sub greutatea sentimentelor, desvoltate în suflet; se prosternu involuntar, un torent de lacrimi îi acoperi fața și rămase în biserică ca nimic. Bucata musicală nu era încă terminată și grația divină s'a fost așezat în sufletul lui penitent.

Încă tot în genunchi, adăncit în meditare profunde, nu observă că mama i-s'a depărtat, lăsându-l în luptă cu internul său; nu peste mult s'a golit biserică, numai el rămase în dărăpt, el, care voise cel dintăi a se depărta.

Când preotul voia să se depărteze, observă că mai rămase cineva înderept și se gândea, că pe bietul om îl va fi cupris, somnul. Se apropie de el și vădend, că e Ludovic, îi duse „Ce faci aici prietine? S'a terminat deja servițiul divin.“ — „Am așteptat pe M. On. Domn, respunse Junele, ridicând-și ochii, plini de lacrimi, la preot; aș dori să mă mărturisesc.“ După mărturisire se grăbi acasă în brațele mamei. „Scumpă mamă, duse, iartă-mă pentru toate supărările cele multe, cari le-am causat bunei tale inimă.“ „Bine cuvântă pe fiul răstăcit dar întors!“ zise tot atunci preotul, care intră. Mama mângăiată îl îmbrățișă și-l binecuvintă între lacrimi

Ajugând scirea acestei întorcări la Mozart, el mulțami lui Dumnezeu, că prin lucrarea nemijlocită a operei sale s'a întâmplat acesta, și trimițend distinsului preot toate lucrările sale bisericesci, îl rugă să-i ajute prin ele a-și pregăti loc în cer în corul Serafimilor, cari cântă vecinicul Osana.

Trad. de

A. M. P.

JERTFA CREDINȚII. *)

*E noapte tîrzie și garda,
Ce noaptea păzesce castelul
E 'n liniște; — singur crudelul
Proconsul se luptă cu gândul,
Ce ziua și noaptea de-arîndul
Îi tulbură pacea și somnul.*

*Cu capul proptit pe o mână,
Cu ochi-i de vultur în zare,
El stă la feréstă. — Pe mare
Departă, o slabă lumină,
— Ca raza de lună — se 'ngână
Cu noaptea, și creșc într'una.*

*Petroniū de gróză tresare —
Cu pumnii-nclestați cu 'n bătae,
El măsură larga odae
Cu pașii. De odată s'opresce,
Cu spaimă 'n juru-i privesce,
Și . . . ride cu hohot, — nebunul.*

*Lovind cu picioru-'n podele,
El urlă cum urlă o fară:
— „Mai bine-o femeie să piară,
„De cât un proconsul să móră!“
Dar vorbele lui 'l-înfióră
Căci grabnic apucă pumnalul.*

*De sgomot sunat-a castelul; —
Ér garda-'n nebuna-i uimire,
Alérgă ca scósă din fire,
— Din vechea odae de pază,
Să vadă pe cel ce cutéză
Să tulbure pacea nocturnă.*

*Petroniū, cu ferul în mână
O-'n timpină-'n pragul odăii.
Și plini de uimire-'s flăcării
Din gardă, — și paliți de spaimă
Ca mărtea. Ei murmură-'n taină
O rugă: să-i apere zeii!*

*„Voi vulturi!“ le zice Petroniū,
„Să-mi spuneți voi, care-ar fi gata
„Din voi, să ucidă pe - Agată?“*

*Dar gardu-'l privesce tăcută
Cu spaimă 'l privesce și mută
De spaimă, se trage înapoi.*

*Petroniū sêlbatic, se 'ncrunță
I-amenință apoi cu ferul —
— „Credinței de martor chem cerul!
„Vă duceți de acum! Zeii de sus
„Plătésed-vé ei!“ — Garda s'a dus —
El, — stete pe gânduri o clipă.*

*Cu inima 'n dêsă bătue,
Cu ferul în mâna cea dréptă,
Proconsulul, pașii-'și'ndrêptă
Greoiū, spre chilia Agatei;
Scrișnind, și cu ochii-'nsetatei
De sînge tigróice, — el intră.*

*) Petronius Emil Paulus fu proconsul roman în provinciile Dalmatine. În Roma era impér. Nero și acesta auzise că, femeia lui Petroniū e creștină și că Petroniū încă inclină spre creștinism și de aceea trimise cohorta cu o nae la Petroniū, cu sentința de exil. Petroniū vîzind acesta se nasec în el o luptă sufletescă între iubirea față de femeie și între frica de exil, în fine nebunesce și ucidă pe soția sa, care fu canouisată ca S. Agata de Hildergarde.

*Agata se roagă 'n tăcere.
La pașul greoiu ea tresare,
Se'nțorțe. O aspră muștrare
E blânda-i privire; — și dînsul,
S'opresce de odată; și strînsul
Pumnal, îl aruncă din mână.*

*Și ferul se frînge cu sunet - - -
— „Agata! Ascultă Agata!
„Știi bine că mórtea e plata,
„Și drépta cunun'a credinții
„Creștine!“
— Și buza cu dinții
Mușcându-și apoi; ca nebunul,*

*Pe care 'l apucă frica,
El plécă spre dînsa. „Lovesce
„Petroniū! Agatu voesce
„Să móră! Agata-i crestină,
„Ea numai lui Christ se închină,
„Lovesce Petroniū, sint gata!“*

*Petroniū e beat de mânia —
Ca tigrul el sare, și 'n brațe
O prinde, cu dinții din față
El rupe; cu ochi-i de sânge
Privesce 'n jur, și-apoi strînge
Turbat și-și sugrumă femeea.*

*Cu gura-i scârbósă, de sînge
Mângîță, el scuipă spre mórta,
Ridënd. „De acum vină cohórta
Din Roma; și Nero să vină
„Petroniū cu fruntea senină
„Așteptă.“ — „Un căne ucis-a*

*„Petroniū!“ — Și-apoi el deschide
Ferésta. Ér vîntul tomnatic,
Urla al său cîntec sêlbatic,
În linistea tainic-a nopții —
Petroniū, ca 'n ghiarêre morții
Sê sbate, urlând dureros.*

St. V. Velțian.

Procesul lui Herostrates.

Procuratura regescă acuză pe Herostrates, locuitor în Efes, cu aprindere intenționată, pe baza §-lui 423, p. 2 din Codicele penal. În decursul cercetării s'a constatat mai pe sus de ori ce îndoială, că acuzatul a aprins cu o faclă de rășină templul din Efes, ce fusese edificat din colecte naționale și intabulat pe numele cocónei Diana. Din întimplare puțin fericitoare, a și ars întreg edificiul cu toate aparținătorile.

Sciut fiind, că Codicele penal prevede 10—15 ani de carcer delicuentului, care aprinde intenționat o biserică, ori alt edificiu destinat pentru serviciu public, procesul acesta cade în competența curții cu jurați din Bâlgărad.

Pertractarea ținută în ciclul de iernă a fost condusă de judele Nemes. Acusa a susținut-o sub-procurorul. Apărarea lui Herostrat a luat-o asupra sa vestitul avocat Dr. Negrean, pe Diana a reprezentat-o fiicul Dr. Albu.

Sala era plină de public curios, special amintim pe reprezentanții tuturor băncilor de asigurare din patrie. Acestia toți își făceau vînt cu polițe eșite din valoare.

Acuzatul, fiind în arest preventiv, intră în sală îmbrăcat în haine de rob. Pășese destul de sprinten, din când în când privesce spre public plin de satisfacție. Păcălabul îl conduce până la banca acuzăților și-l face atent să fie cu luare aminte, el înse fixeză cu multă obrăznicie pe raportorul „Unirii“, pare că ar zice: acum știu, că-ți poți umplé foia cu lucruri interesante.

Diana se presintă în costum de vânătoare elegant și forte modern. Apropiindu-se de avocatul său îi strînge mîna cu multă grație, ér acesta îi face câte-va complimente bine simțite. Pe cum spusei mai sus, în cinstea zeiței, vestite din pricina fetei sale cronice, se adunase frumos public ascultător. Câți Nimrozi cu camașlii lor imposibil, toți îi chibițau cu multă rêvnă. Îi cam incurca înse împrejurarea, că Diana mai în fie care 10 minute scotea din încrețita sa tunică cutiuța cu tîbăc, din care trăgea cu multă plăcere. Între strînutări decrescente vira cutia la locul său cu îndemănare de scamator. Mulți dintre ascultători erau de părerea, că Diana intabula ambrosie și nu tîbăc, asta înse nu-i adevărat. — Câți-va dintre arheologii prezenți discutaū, susținënd cu vehemență, că cutia din chestiune, proprie este renumita cutie a nefericitei Pandora.

Interogatoriul lui Herostrates.

— Cum te chiamă? întrebă presidentul.
— Herostrates de eadem.
— Unde te-ai născut?
— În Efes.
— Însurat ești?
— De fel. Sint burlac tînér.
— Ce ocupațiune ai?
— Sint publicist.
— Mai fost-ai pedepsit vre-o dată?
— Da, odată am falsificat merele de aur din grădina Hesperidelor și le-am pus în circulație.
— Primit-ai actul de acuză?
— Sigur. Și acum îl am în buzunar, grijese de el ca de diploma nobilitară.
— Priceputu-l-ai?
— Ba bine că nu! Îl știu întreg de rost.
— Te simți vinovat?
— Nesmintit. Dacă-mi dai voe să mă exprim matematic, sint vinovat la pătrat.
— E adevărat dară, că D-ta ai aprins templul Dianei.
— O mă rog, am avut atîta curaj civic. Am folosit facile de rășină patentate și pregătite anume spre scopul acesta.
— Din ce cauză ai comis fapta acésta?
— Ardeam de dorința să mă fac renumit, voiam să devin nemuritor. Am rêvnit din răspuțeri după gloria de a fi eternizat de colegul Caion pe pag. 691, din tom. II. al Enciclopediei române.
— Altă cauză n'ai mai avut?
— Apoi ce credeți D-le president, atîta nu-i de ajuns?
— N'ai cercat D-ta și alte mijloce, de a ajunge la nemurire?
— Cum să nu cerc, câte numai mi-au venit în minte. Făcut-am probă cu pictura, dar nu s'a prins, căci pânzele mele cele drăguțe mi-au rămas neadmirate și nevîndute. Sculptat-am persoane destul de respectabile, dar nu m'au băgat în samă. Însinuat-m'am cu disertații la seratele literare, dar fără succes!!!
— Dóră te-au fluierat?

— De unde! Nu mi-s'a dat să ajung la atîta fericire. Conducătorii amintitelor serate, după cum sint informat, deși de altă dată se certău, când era vorbă de mine, cădeau de perfect acord, să nu-mi permită și mie a diserta. — Vêdënd, că nu mă pot valida pe nici un teren, am jurat rësbnare și mi-am zis în gând: stați numai voi șobolanilor, că vé fac eu un spectacol, de mă pomeniți în tótă viața voastră. Mi-am comandat facilele de lipsă și să nu fie cu supărare, i-am dat foc templului.

— Când s'a întimplat acésta?

— În a. 356 înainte de Christos. Alt-cum nóptea aceea e un dat istoric de mare însemnătate. Tocmai atunci s'a născut și Alexandru cel Mare, din Macedonia.

— Lucrul acesta nu se ține de aci. Avut-ai complici?

— Numai atîta-mi mai trébuia! Dór nu-s nebun, să las cuiva măcar un procent din fala mea proprie.

— Cum ai venit D-ta la idea acésta, să aprinzi chiar templul Dianei. Ai avut ceva mânia, ori supărare pe dînsa?

— Nici vorbă! Pe stimata cocónă Diana am cunoscut-o numai din distanță respectabilă, și când am auđit de cazul nefericitului de Acteon, mi-a trecut tot gustul, să cerc a mă apropia de Domnia-ei.

— Fost-a cine-va în templu, când i-ai dat foc?

— După cât știu eu, nime. Vestalinele își petreceau în Orpheu,

— Vestalinele în Orpheu?

— Sigur, numai cât Orpheul nostru din Efes era o instituțiune culturală de primul rang și încă și cinstită. În el se predau noutățile musicale mai importante, acolo se țineaū ședințele literare a Casinei și a Reuniunii femeilor. Drept, că era și un pic de buffet, d'apoi-de, asta-i capul lucrului.

— Cum s'a aflat, că D-ta ai pus focul?

— M'am îngrijit eu și de acésta. Am lipit afișe pe toate colțurile străđilor, am publicat lucrul în foile de zi, chiar și în „Unirea“. Drept, că m'a costat câte-va parale, dar s'a rentat.

— Ce s'a întimplat pe urmă?

— M'am deținut. Pe când eram în prinsóre am auđit, că areopagul a oprit cetățenilor sub pedepsă de mórte, să-mi pomenescă numele. Asta înse nu m'a supărat de fel. Cunoscënd năravul concetățenilor mei, am fost sigur de nemurirea dorită, căci dînsii cu cât le era mai mult interzis un lucru, cu atît mai tare se băteau după el. Cred, că nu m'am înșelat în calcul.

— Părutu-ți-a rău de fărădelegea asta a D-tale, cel puțin mai târziu? întrebă serios judele.

— Vorbă să fie! replică îngâmfat Herostrates. Nici când nu mi-a părut rău. Părutu-i-a rău lui Alexandru cel Mare, că a cucerit lumea? Lui Nero, că a aprins Roma? Lui Brutus, că a ucis pe Cesar? lui Schwartz Berthold, că a inventat pravul de pușcă? lui Diaconovich, că redacteză Enciclopedia română?

— Destul, destul, replică presidentul. Poftesce șeqi. Urméză cocóna Diana.

Interogatoriul stim. Diana.

— D-ta vei fi ascultată ca mărturie. Te fac atentă, să spu curatul adevăr, pentru

că acela, care mărturisește strîmb și joră fals, e urmărit și pe calea legii. Binevoiesce a espune, cum s'a întîmplat focul acela? zice presidentul.

— Eu în timpul acela am fost în Beotia la vînătoare de porci sălbatici, începe Diana.

Tocmai voiam să fac probe cu nisce săgeți sistem Mannlicher. Despre foc m'am informat din jurnale. Îndată am și plecat cu trăsura proprie, purtată de patru cerbi sprinteni, când am ajuns înse în Efes, întreg edificiul era numai ruine și necomplasantul vînt mi-a suflat cenușa în ochi. Zicînd acestea își șterge două lacrimi bine dezvoltate din rîpitorii săi ochi.

— Fost-a ascurat templul?

— Numai coperișul!

— Primit-ai suma ascurată?

— De unde! Societatea de ascurare a falimentat.

Auînd cuvintele acestea Herostrates sare de pe scaun, ca muscat de șerpe, strigînd: A falimentat societatea!? Ne mai pomenit scandal! Bietul de mine, adio acțiunii!

— Asta nu să ține de aci, replică presidentul.

— O mă rog, acesta n'o pot lăsa într'atata. Întrîgă direcțiunea am să o denunț la tribunal. Hoții de ei! Să mă nefericescă ei pe mine!!!

Presid. continuă interogatoriul Dianei.

— Ce pagubă ai avut cu arderea templului?

— După datele curții de cassatie 60000 de talanți.

— Și cât face un talant?

— 600 de drachme.

— Și o drachmă?

— Cinci groșițe și 4 fileri și jumătate.

— Poftesci pedepsirea acusatului?

— Nesmintit. Să fie pedepsit cu tota rigorea.

— La despăgubire reflectezi?

— Sigur. Până la ultimul banuț.

Un jurat! — Cunoscut-ai D-ta pe Herostrates mai înainte de a da foc templului?

Diana: — Odată m'a rugat să-i stau model, ca să-mi facă statua.

Juratul: — Și D-ta te-ai învoit?

Diana: — Eu? Să stau model unui fușer ca acesta? Nicî odată! Statuele mele le-a lucrat Phidias, adauge cu superbie Diana.

Urmază ascultarea lui Medalias, șeful pompierilor voluntari din Efes. Acesta se presintă în mondur oficios de gală, și încărcat de nenumărate medalii comemorative și de onore.

Espune activitatea trupei de pompieri eșiți la fața locului, cu priceperea și încrederea unui comandant, care a trecut prin multe focuri și gată zicînd: cu un cuvînt am făcut minuni cu ocaziunea aceea.

— Și ce-ai scăpat de foc?

— Nimic.

— Adevărate minuni, replică malițios presidentul.

Apărătorul Dr. Negrean, pe baza procedurii penale însinuă de medici esperti din partea apărării pe Dr. Hippocrates și pe Dr. Pop. Fiind ambii de față rîgă pe Dl president, să dispună a fi jurați amintii medici.

Presidentul ia spre știință cele zise de apărător și adauge, că de medic oficios va figura Dr. Betegh. După ce au dus pe

Herostrates din sală, medicul Betegh își espune părerea despre starea mentală a acusatului în chipul următor: Psihicul acusatului nu e atăcat de nici o influință morbidă. Nu are idei fixe. Nu halucinează, nu suferă nici o sdruncinare notorică. Cu un cuvînt acusatul e un individ moral, ce dispune de o inteligență mijlocie și absolut responsabilă de faptele sale.

Dr. Negrean: Ce pond atribue Dl medic imprevurării, că tatăl acusatului a murit în casa nebunilor?

Dr. Betegh: Acesta la tot cazul e un moment patologic foarte însemnat. E constatat din partea mai multor corporațiuni medicale, că nebunia e un morb, ce trece de la tată la fiu. Depinde înse de la aceea, că persoana amintită de ce soiū de nebunie a suferit și în care stadiū al ei a murit.

Subprocurorul: (cu maliție) Mă închin înaintea zelului arătat de Dl apărător. Întru cât si-a câștigat și documentul de mörte al tatălui acusatului. Numai cât nici procuratura regescă nu s'a lăsat mai jos. Noi încă ne-am câștigat actele oficiose de lipsă. Din aceste apare neîndoiș, că tatăl acusatului a murit ce e drept, în casa nebunilor, dar nu ca nebun, ci ca directorul aceluī institut înfloritoriu. Întrîb deci și eu pe Dl espert, ce pond atribue și acestei imprevurări?

Dr. Betegh: Föрте puțin pond. După părerea și după esperința câștigată în cursul îndelungatei mele pracse, conducerea unei case de de nebuni nu eschide, dar nici nu presupune necesar nebunia.

Renumitul medic Dr. Hippocrates privind pe jurați cuvinteză:

— Noi bătrânii aveam un metod föрте isteț și practic pentru constatarea nebuniei. Dacă cineva își perdea mintea, i-o spuneam simplu, că-i nebun. Și din contră, asta a fost totă psihiatria evului vechiū. Atât noi medicii, cât și publicul mare eram prea mulțamiți cu atata.

Dr. Negrean: Ce părere are Dnul doctor despre starea psihică a acusatului?

Hippocrates: (după puțină meditare) De ar fi fugit îndată, după ce a pus foc, nu l'ași socoti de bun de legat.

Dr. Negrean: Și fiind că n'a fugit?

Hippocrates: Nesmintit e nebun. Vorba asta e ceva paradox, dar înzădar, mai totă viața ne este compusă din paradoxe.

Dr. Pop: Ca psihiatru modern subliniează și dînsul părerea colegului său Hippocrates. Nicî dînsul n'a vîdut nici odată nebun cu minte. Pöte că există, dar acest ia sint esceptiuni, cari numai confirmă regula.

Dr. Negrean: Ce însemnătate atribui D-ta imprevurării, că acusatul a voit să-și asigure nemurirea tocmai prin aprindere.

Dr. Pop: E nesmintit un cas patologic. Știința îi dă numele de grandomanie.

Dr. Negrean: Creți D-ta, că acusatul a fost în stare normală, când a pus focul.

Dr. Pop: În momentul acela la nici un cas n'a fost normal.

Dr. Negrean: Prin urmare D-ta ești de părerea, că acusatul a comis faptul într'un moment de nebunie?

Dr. Pop: Mai corect zis cuprins de o nebunie trecătoare.

Urmază concipiarea întrebărilor, ce au să se pună juraților. Sint numai două, una principală și alta supletorie. Întrîbarea

primă e acesta: Vinovat e acusatul, Herostrates de eadem, locuitor în Efes, de crima, că în nóptea când s'a născut Alexandru cel Mare, a aprins intenționat templul Dianei? Da, sau ba?

Dacă răspunsul la întrebarea primă ar fi afirmativ, urmază întrebarea a doua.

Fost'a acusatul în stare normală în momentul când a comis crima? Da, sau ba?

După acesta subprocurorul își începe vorbirea de acasă. Vorbesc scurt, dară apăsător.

Respect psihiatria, zice, de la Hippocrate până la Lambroso. Fără îndoială e frumoasă știință, face multă cinste geniului omnesc. Vă fac atenți înse dlor jurați, să nu vă perdeți în labirintul întunecos al ei. Cu toți sperăm zi de zi, că în delicuenți nu să mai caută crime, ci abnormalitatea. Înscenază adevărată vînătoare nu după vinovați, ci după nebunia, de care ar fi suferinți bieții de ei. Și de se întîmplă, să descopere numai un atom de probalitate, ascunși sub masca unui humanism fals, strigă din rășputeri: nu-l judecați, dlor, nu-l judecați, că-i nebun.

E datorința D-vöstre dlor jurați, să sdrobiți aceste tendințe periculoase, să înlăturați gigantica povoră, ce stă ca o pötră de möră pe pieptul societății moderne.

Continuând pre același glas, arată contradicțiunile dintre părerile medicilor și-și sfârșeste vorbirea dîcînd:

Dr Hippocrate pöte să aibă drept în general, ce privește înse cazul special alui Herostrat s'a înșelat amar. Sentința tuturor timpurilor e aceeași, uniformă și sentința acesta e nimicitoare pentru Herostrat. Mila nu are loc în cazul acesta. Cu atât mai puțin oportunismul. Din cauza acesta, ve rog dlor jurați, declarați-l pre acusat de vinovat fără încunjur, căci crima acestui ștreber nemai pomenit, deja de 2000 ani umple lumea cu grēța și fior.

Presidentul întrebă pre avocatul stim. Diana, dacă-și mai susține pretensiunea de despăgubire.

Dr. Albu: Da mă rog, o susțin și acum. Suma de despăgubire e 60000 talanți capitalul, la care sint de a se adauge și interesele până azi. Altcum am avut onore a presenta deja conspectul de despăgubire în bani de acum, în coröne.

Ajungînd la rënd apărătorul începe astfel:

Dr. Negrean: St. jurați, grēța și fiorul nu sint argumente, nici în lumea mare, cu atât mai puțin, înaintea tribunalului. Ne scandalisăm noi, nu-i vorbă, de multe lucruri, bunăötră de mărșevenia usitată în politică, de mersul trebilor naționale, de obrășnicia unor întipuiți, ce vor să pörte de nas, și de alte, alte multe calamități nenaturale, dar asta nu impörtă. E adevărat, că fapta clientului meu e amintită de 2000 ani tot cu disprețul, ce-l și merită. Iuristul înse nu pöte intra în tabăra acestor diletanți de ocazie. El tröbuie să analizeze fapta și să arete, până unde se întinde crima și cât ține elementul social.

Dl suprocuror a numit pe Herostrat ștreber. Primesc definițiunea. Da, clientul meu e un ștreber, numai cât nu un ștreber în înțelesul comun al cuvîntului, clientul

meu nu e unul dintre aceia, cu cari ne intilnim zilnic, pe toate terenele atat civile, cat si bisericesti. Perversitatea clientului meu sta in paroxismul vointei. Vedem cu toti, ca mania lui de a se face nemuritoriu ii nimiceste, ii sdruncineaza judecata. Pare ca decurge inaintea noastra procesul de dezvoltare a nebuniei lui. Pentruce adeva, s'a riscalat el in potriua omeniei? Pentruca nu i-au admirat iconele, pentruca nu i-au ascultat disertitiile si schitele umoristice. Cause sunt acestea, dlor jurați, cause sint acestea, sa aprinda cineva biserici si sa ruineze institute culturale? Daca fie care autor neadmirat ar recurge la mijlocele lui Herostrat, ca sa devina nemuritoriu, atunci n'ar mai remane petra pe petra din edificiile existente. ne cum sa ne mai gandim si la teatru si casa nationala infiintand.

Tragend conclusiunile necesari din parerile medicilor, isi incheie vorbirea ast fel:

— Dl subprocuror a mai amintit si umanismul fals. Asta, in cazul cel mai bun, e o frasa gola, sa nu-i zic alt cum. Eu inse me provoc la severa statistica, care cu datele sale senci, ne face sa inarmurim, cand spre esemplu constatam, ca in Anglia in fie care an mai mult de 100 inși judecati la robie grea, trebue trecuti in casa nebunilor, unde le si era locul de la inceput.

Acelasi lucru s'a constatat si in alte tari straine, ba chiar si la noi in mai multe renduri. Drept aceea ar fi lucru forte trist, daca Dvostre, dlor jurați, socotind pe clientul meu de om cu mintea intraga, l'ati declara de vinovat. Prin acesta ati desavua verdictul istoriei si psihiatria moderna. — Cred inse, ca ve veti pune pe punctul adeverat de vedere si veti declara pe Herostrat de nevinovat.

Presidentul: (catra acusat) Mai ai ceva de adaus la cele zise de dl apertoriu?

Herostrat: Numai atata, ca stimatul meu apertoriu si-a gresit adresa intr'un mod de tot scandalos. Eu cred, ca in sala intraga nu este nici unul cu mintea mai intraga de cat mine.

Juratii mesurand cu o privire compasimitore pe acusat se retrag in cabinetul de consultare, ca sa raspunda la intrebările puse.

Dupa consfatuire de 15 minute reintra juratii, se aseda in banci, iar seful lor cetece cu glas inalt raspunsurile. anume: La intrebarea prima raspunsul e afirmativ, la a doua inse negativ.

Pe basa acestor raspunsuri, curtea cu jurați, scote pe Herostrat de sub acusa si de sub toate urmarile ei.

Spesele le porta statul.

Judecata intră in valoare de drept imediat.

Ce priveste despăgubirea indruma pe Diana sa-si caute dreptul pe cale civila.

Herostrat sta sa turbe de manie, s'a retinut inse si numai atata a zis: ce lume intorsa, fi v'ar pomena, sa ve fie!

Se svoneste inse, ca Herostrat nu lasa lucrul intr'atata, ci va recurge pentru reinceperea procesului.

Lucian.

Cate-va momente

din

Inceputurile Bisericii romane.

(Continuare.)

Cuvintul „biserica“ pare si el sa indice o data postconstantiniana pentru cultul crestinesc mai raspandit. In adevăr, crestini primitivi aduceau jertfa eucaristica ori unde se puteau intruni, in camere subterane, in case particulare, sub cerul liber. Un asemenea loc se numia atunci: *ekklesia*, adeva: adunare. De aci derivatul: *eglise* (franc.), *chiesa* (ital.), *iglesia* (span.) ș. c. Cuvintul „biserica“ vine inse de la „basilica“, care insemna o judecatorie; de abia cand Constantin cel Mare cedase judecatoriile pentru serviciul divin crestinesc, se introduse vorba „basilica“ drept sinonima pentru cladirea numita si ea „ecclesia“. De ore ce acum in limba romana derivatul de la „ecclesia“ este cu totul necunoscut inca din primele nostre opere literare, putem banui nu fara fundament, ca cultul crestinesc a devenit de abia de la secolul al 4-lea incolo destul de raspandit intre stramosii Romanilor, cand ei se puteau aduna nesuparati in nisce cladiri, pentru cari primiseră din imperiu cuvintul „basilica“. ¹⁾

§. 3. Perioada gotica.

Sumarul: Istoricul navilirii Gotilor in Dacia. Raporturile lor cu Daco-Romanii. Locuintele Gotilor. Increstinarea lor. Ulfila. Persecutiunea crestiniilor in Gotia. S. Sava. S. Niceta. Cel 26 de martiri goti. Ortodoxia lor. Alungarea Gotilor peste Dunare. Inlaturarea lor pe crestinismul intre colonistii din Dacia Traiana. S. Niceta „Romanul“. Martiri cu nume latine. Ulfila predica latinesce. Text din s. Epifanie. Examinarea acestor argumente.

De abia trecuse un veac, si prevederile lui Traian se adeverira: potopul barbarilor se apropia de imperiul roman, si anume despre partile Daciei. Inaintasii acestor barbari, Gotii, ajunsera la tarmurile marii Negre deja pe timpul lui Alexandru Sever (222—35) si nelinistira Dacia prin incursiuni pradalnice. Acesti Goti erau un popor

¹⁾ Ca simpla nota este de a se aminti inca un pasagiu pentru vechimea stabilirii crestinismului in Dacia.

„Eruditul Le Quien . . . da explicarea urmatoro: Niciforus Grigoras testatur, Messagetis qui trans Istrum habitabant, a Byzantinis vulgo Alanos appellari, qui jam olim christiani erant . . . ; sed in ejus textum mandam irrepissie, ac pro Alanos legendum esse Vlachos, verosimillimum mihi quidem videtur. Aicla ni-se spune dar, ca acesti Alanii-Vlahii erau de mult toti crestini“ (Erbiceanu, Raspuns l. c., dupa textul din Tertulian, Nro 20).

La acestea ar fi de observat, ca este vorba de un eveniment petrecut in anul 1300. Atunci nisce adevarati Alanii, inglobati ca si alte popore in ordele tataresci de la nordul marii Negre, se desfacura de Tatarii si intrara in numar de 16000 in serviciul militar al Bizantinilor, in schimbul unui teren de colonizare la sudul Dunarii (I. G. Stritter, *Memoriae populorum etc.* Petropoli 1779, vol. III. pag. 321). Ca ei vor fi fost de mult crestini, e tot ce se pote mai usor, caci fiind originari din partile Crimeei, se scie, ca acolo era un centru crestinesc destul de nelnterupt, de la Gotii si Cazarii (increstinaii de ss. Ciril si Metodi) in coce. Le Quien gresesce, cetind Vlahii in loc de Alanii. Romanii nu aveau de ce sa emigreze, cand se tot lătia in tara lor sub conducerea lui Mircea Basarab (B. Petriceicu-Hasdeu, *Negru-Voda*, in *Etymologicum Magnum*, Bucuresti 1898, pag. CLXXV—CLXXXI).

german, care venise de langa marea Baltica si se asezase acum in Rusia sudica, numindu-se dupa locuintele lor: Ostrogoții, cei pe langa Don, si Visigoții, cei spre apus. Tribul dominant era cel al Greetingilor (Ostrogoții), al caror rege era si suveranul tuturor Gotilor. Gepidii, un neam intrudit, care si el se coborise cu Gotii, remaseră la isvoarele Vistulei, prin Galitia, Boemia si Ungaria nordica. ¹⁾ Invasiunea cumplita intimpină pe Romanii in momentele cele mai nefavorabile. Ocupati cu resbotoile orientale si lupte pentru tron, ei nu puteau opune nici o rezistenta energica, si ust fel Visigoții trecura in curand chiar Dunarea, si devastara Mesia. In fine impertatul Deciu purcese in contra lor, dar peri in lupta la 251, er barbarii se intorsera in tara lor incarcata cu pradai si numerosi prizonieri. Putin dupa aceea, Visigoții cucerira o mare parte din Bosforul Cimeric (malurile strimtorii actuale de Cherci, langa Crimeea), si pusera mana pe o flota, cu care imperiul era de parte de a se pute măsura. Atunci incepuă jafuirile porturilor din jurul marii Negre, cu care prilej naviliră si in partile launtrice, de unde conduseră in tara lor de pe lacul Maeotis (marea Azovului) o multime de robi capadocieni. De abia terminaseră acestă expeditiune, ei se si apucara sa dea ultima lovitura provinciei Dacia. Patrund inaintu, resping cele 2 legiuni de garnisona in partea sudica a Banatului, si se fac ast fel stapanitori de fapt asupra Daciei deja pe timpul lui Galien. Zece ani mai tarziu, impertatul Aurelian, vedend neputinta de a recuceri Dacia, si avend nevoie de toate trupele sale pentru a respinge pe barbari chiar din Italia, renunta formal la provincia transdunarenă, o cedaza Visigoților ca unor federati, si retrage armata. Ast fel se perdu Dacia pentru imperiul roman. ²⁾

Ce s'a intimplat cu colonistii lui Traian in acest restimp? Cand legiunile nu mai erau in stare sa garanteze proprietatea, cei avuti, de la cari Gotii puteau rapi ceva, vor fi parasit Dacia impreuna sau chiar inaintea ostirilor. Dar grosul populatiunii, care n'avea sa-si pastreze de cat viata, se retrase in muntii Daciei. De sigur ca n'a cugetat, cum-ca sorcea ii menise acolo o existenta de o mie de ani. Dar putea sa-si duca acolo traiul lui indelungat, caci nenumarate sint pe culmile Carpatilor poienile potrivite si pentru plugarit si pentru pasunat, si calertorii se intraba cu surprindere, daca nu au inaintea ochilor rarisiti facute de mana omenesca. Cat pentru raportul acestei populatiuni cu noii stapani, este un fapt fundamental in istoria romana, ca Gotii nu sa au asedat nici odata pe teritoriul colonisatiunii romane, in Dacia Traiana. Ei n'au putut ocupa nici macar Muntenia, probabil nici Moldova de astazi, pentru cuvintul de tot simplu, ca aceste tari erau deja locuite, pe langa alte popore, mai ales de Daci ³⁾ si Sarmați, ⁴⁾ adesea amintiti ca navalitori, cu sau fara Gotii, in provinciile romane. Visigoții, ce-i adeverat, isi supusesera ore-si cum toate acele regiuni; de aceea ele sint si numite cu un cuvint: „Gotia de peste Dunare“, cu atat mai virtos, ca trebuia trecuta Dunarea,

¹⁾ Xenopol l. c. pag. 328.

²⁾ I. Aschbach, *Geschichte der Westgoten*, Frankfurt a. M. 1827, pag. 1—15.

³⁾ Oniciu, *Teoria l. c.* pag. 181.

⁴⁾ Xenopol l. c. pag. 202, 314, 316.

pentru ca cine-va să ajungă în țara Goților. Dar locuințele lor se arată cu unanimitate de toate sirguintele istorice, ca fiind la nordul mării Negre, unde își aveau și flota. Părerea,¹⁾ că Visigoții ar fi „ocupat” Dacia Traiană și s'ar fi „stabilit” într'nsa, nu se poate susține sub nici un cuvânt.²⁾

Vre-o 50 de ani după tractatul cu Aurelian, Visigoții păstrară legământul făcut. Inse pe la 320 ei serviră ca federați în armata lui Liciniu, rivalul lui Constantin cel Mare. Acesta, eșind biruitor din lupta pentru tron, construiește un pod peste Dunăre, pe semne la Celei lângă Corabia de astăzi, și trimite pe fiul său Constantin în contra Visigoților. Barbarii eșiseră împotriva Romanilor din locuințele lor, și încingându-se o luptă în „țara Sarmatilor”,³⁾ adevărat unde-va prin România actuală, ei sînt învinși (336) și siliți să reinnoască cu împăratul vechea federațiune. În urmă Goții rămăseră pururea credincioși casei lui Constantin, căci pe la 365 îi găsim în serviciul lui Procopiu, din aceea dinastie, în contra pretendentului Valens. Și de astă dată ei își atraseră un război din partea acestuia. Intre 367 și 369, în urma căruia se infundară și în desbinări religioase. De aceea să părăsim de o dată politica și să considerăm prea interesanta viața religioasă a acestui popor, cât timp a stat în apropierea Daciei.

Creștinismul se răspândise între ei mai cu samă prin captivii lor capodocieni de pe la anul 258 și trebuie să fie făcut progrese însemnate, căci la conciliul ecumenic din Nicea (325) găsim deja pe episcopul lor Teofil. Chiar și o eresie găsi, puțin timp după acest consiliu, teren de proselitism în tinăra Biserică. Un episcop Audius, un rigorist exagerat, care învăța antropomorfismul și ține Pascile cu Ovrei, fusese exilat de către împăratul Constantin din Mesopotamia în „Sciția”, probabil unde-va prin Tauroscitia sau Chersonesul⁴⁾ tauric (Crimea). De acolo el pătrunse în interiorul Goției, unde câștigă atâți aderenți, în cât putu nu numai să înființeze cât-va mănăstiri, dar să-și și hirotonească nisece episcopi dintre Goți, cari împreună cu un Silvan, continuară opera eresiarhului după mórtea sa.⁵⁾ Tocmai la timp priincios deșteptă deci Providența pe un bărbat născut chiar în Goția, pentru a pune stavilă periculoasei secte; acest bărbat a fost Ulfila. Născut la 318 a fost hirotonit episcop și succesor⁶⁾ al lui Teofil în 348. Ca Ulfila să fie fost Capadocian, este probabil; dar că s'a hirotonit la Constantinople, este mai mult de cât improbabil. În timpul acela, scaunul episcopal de acolo, sufragan exarhului din Heraclea, încă nu avea vre-un ascendent, și certa sângeră între Paul și Macedoni, cari pe la 348 se goniau olaltă din episcopia Bizanțului,⁷⁾ nu era de natură a favorisa veleitățile ierarhice. De altminterlea scirea despre hirotonirea lui Ulfila se

datoresce numai lui Philostorgius, care în singura pagină, cât vorbește despre acel bărbat, zice trei neadevăruri, și se bucură în genere de o credibilitate caracterizată de patriarhul Fotie:⁸⁾ „Este un scriitor mincinos, care nu se abține de loc de fabule.” Este inse cu neputință, ca Ulfila să fie fost hirotonit de către sf. Ioan Chrisostom, căci acesta s'a consacrat din simplu preot la 398, pe când Ulfila murise deja de 10 ani.⁹⁾ Față cu aceste date, pasagiul următor¹⁰⁾ este în adevăr ciudat: „Sf. Ioan Chrisostom... ne spune, că el ar fi hirotonit pe Ulfila episcop al Goților.” Tot ast fel și intercalarea¹¹⁾ parentesei în următorul text al sf. Chrisostom: „Mi-au vestit mie monahii Marși-Goți... că Unilă (Ulfila), renumitul acel episcop, pe care l-am hirotonisit mai înainte, ... a răposat.” În funcțiunea lui cea nouă, Ulfila a dezvoltat zel extraordinar, judecând după activitatea lui desfășurată mai pe urmă la sudul Dunării. Din nefericire, păstorirea lui în Goția trebuia să fie curmată deja după 7 ani.

(Va urma.)

II.

Postul și medicina

sau

Ascetica și therapia.

(Continuare.)

Fisiologia postului.

Înainte de toate, și dintre toate mijlocele de mortificare sau moderare, prescrie și recomandate de către biserică, atât pentru valoarea înaltă morală, cât și pentru lățirea mai generală între credincioși, merită a fi tractat în locul prim: postul, sau preceptul bisericesc despre post. Sub „post”, în sens biologic sau medicinal, și sub forma ascetică, înțelegem o reducere ușor de calculat a cantității de nutriție și încă atât cu privire la mărginirea calitativă cât și cantitativă tot de odată.

Fie care om de ordine, se ține de o anumită regulă, atât cu referință la mănecarea sau la timpul de mănecare de zi, cum și în ce privește modul pregătirii și a cantității de mănecare, și în urma acestora și cu ajutorul cumpenei și a analizei chimice, nu e cu greu de a statori numărul mediu pe baza cercetărilor, și așa e ușor de a avea numărul aritmetic, spre a pute, cu ajutorul acestuia judeca nutriția în relațiune cu pretensiunile fiziologice a schimbării în materie.

Noi zicem că o nutriție e bogată, dacă are de urmare o înmărire a greutateii corpului; ér dacă modul de nutriție sau de traiu n'are de urmare o îngreunare a corpului, în acest cas nutriția se numește: sufcientă, ér când nutriția are de urmare o reducere a greutateii corpului în diverse

gradațiuni, atunci nutriția se zice: nesuficientă, și acesta se întâmplă în decursul postului, și dacă vom considera noi în atare cas numărul aritmetic mai sus constat, vom esperia că acel număr devine cu atât mai mic, cu cât postirea se îndepălinește numai în o direcțiune ori în ambele ad. și cantitative și cualitative. Acesta este și baza, pe care trebuie să-și construiească fiziologul observațiunile sale despre efectul trupesc a postului religios. Mai este încă o împrejurare ce e de resoluție, înainte de a trece la analiza medicală a prescrierilor bisericesci ale postului. Am zis mai sus, cum-că sub „post” e a se înțelege o slăbire a nutriției atât în ce privește cantitatea cât și în calitate, și asta e definițiunea „postului” sens bisericesc cu respect la corp strict zis.

Pornind din punct de vedere curat ascetic, s'ar pute cugeta și la o schimbare a calității nutreimintului, care schimbare are de scop un fel deucidere sau mortificare, fără inse ca prin aceea schimbare să se deterioreze sau să se tiudă la înrăutățirea alimentelor. Ast fel am pute considera de un fel de „acesă”, o postire, în cazul când un gourmand de renume, ce în totă ziua regulat își alege fel de fel de mănecări, s'ar decide din punct de vedere ascetic de a se indetuli un timp mai îndelungat cu menagiul unui lucrător de rind. Cercetările chimice, atât a menagiului pregătit în modul cel mai artistic și rafinat, cât și a menagiului „spartanic”, dau un număr mai egal în ceea ce privește schimbarea materiei, pentru că accidele sînt mai acele, ori se vor estrage din linte, ori din carne fiertă ori friptă; și gourmandul, în sens biostatic, mai nici nu observa înrăutățirea menagiului, în ceea ce privește strict nutriția; și cu toate acestea, de câte feluri de sume de plăceri, de câte gădilituri pierdute nu se lipsească fie și numai prin modul pregătirii alimentelor, și așa, și numai în acesta schimbare, câtă ascesă autentică se cuprinde. Și nimene nu va trage la îndoelă cum-că o ast fel de postire se poate folosi spre mari succese morale.

Biserica, când a introdus legea postului sau a abstenenței, a avut în vedere subtragerea acelor alimente, ce prin însușirile puternice nutritive ațita stimulii, că așa micșorându-se puterea nutritivă se înfrineze și poftele trupului. Prin aceste am defnit postul în sens bisericesc.

Postul la poporele orientului.

Din contra ne vom convinge îndată, cum-că în seculii primii a creștinătății, obstința a fost judecată și în modul mai sus descris și a fost esecutată și exercitată după cele mai varie metode. Și când, în cele următoare, vorbește despre însemnătatea igienică a postului bisericesc sau a preceptului despre post, o fac acesta, deși aci, că o recomandațiune medicală a postului, nu poate servi de motiv de determinare de a posti pentru creștinul, care legile respective despre post, le împlinesce cu obedița copilărescă, fără a engeta mai de aproape despre valoarea și scopul acelorora.

Partea igienică și cea curat ascetică a postului, în forte puține casuri, dacă cum-va nici odată, e și puțin obiect de meditare pentru partea laică. Abstenența de la mănecarea de carne, cum și datina de

¹⁾ Erbiceanu, Ulfila I. c. pag. 298—9, 146 și passim 704—10, 762—3.

²⁾ Xenopol I. c. pag. 280—1, 313, 317.

³⁾ Xenopol I. c. pag. 314 după mai multe isvóre.

⁴⁾ Erbiceanu, Ulfila I. c. pag. 299.

⁵⁾ S. Epiphanius Constantiae in Cypro opera, tom. I, Parisiis 1632, pag. 808, 812, 827.

⁶⁾ Arta S. Nicetae, după Simeon Metafrastul, I. c. vol. CXV, col. 706—7, la 15 Sept.

⁷⁾ G. Hergenröther, Photius, 3 vol. Regensburg 1867—9, vol. I, pag. 11—12.

⁸⁾ Myriobillion, ed. Migne, Patrol. gr.-lat. vol. CIII, Paris 1860, col. 71.

⁹⁾ Hergenröther I. c. pag. 39; Erbiceanu, Ulfila, I. c. pag. 768.

¹⁰⁾ Erbiceanu, Ulfila I. c. pag. 708.

¹¹⁾ Erbiceanu, Ulfila I. c. pag. 141. Același, Răspuns I. c. Nro 22.

a mânca numai odată în zilele oprite ale postului bisericesc, a fost de seclii un criteriu a ortodoxiei, și foarte puțin cugeată la aceea, că prin observația acestor prescripse fac mare serviciu condițiilor celor mai esențiali a igienei. Prescripsele de abținere de la anumite mâncări și la alte religii și națiuni și în toate timpurile, au avut de scop și de motiv: igiena, deși popoarele respective nu premeditau asupra părții igienice, ci împlineau preceptul religiei lor. Așa, abținerea evreilor de la carnea de porc, și cea a pythagorenilor de la fructe boboasă, n'a avut pentru popor însemnătate igienică, nici nu o considerau după valoarea ei ascetică, ci o urmau ca era precept a religiei.

Macabeii, nu voiau să mănânce carne de porc, pentru că alt-cum încetau a mai fi evrei; și aceștia și pythagoreii, cari se temeau și în fuga persecutării de a trece peste un câmp cu fructe boboasă, nu au murit ca martiri a unei legi de abținere, ci în înțelesul adevărat a mărturisirii sau profesiei credinței lor, tocmai cum a murit în timpul războiului cu hugenoții, acei francezi, cari mai bine se lăsa strâpuși, de cât să mănânce carne Vinerea.

Tocmai din aceste motive, află de lipsă, de a tracta mai în detaliu despre folosul igienic a postului, și în urma acestora, preotul, cărui prin tractarea de față i-se deslușesc și momente poate necunoscute — va pute convinge pe fiii săi sufletesci, ca se postescă nu numai spre a face destul unui precept de obediență, ci să și postescă la înțeles și cu judecată, și apoi, și atunci, cunoscând motivele mai înalte, se vor afla pe încet tot mai mulți iubitori a postului, cari abstracție făcând de la purul precept a bisericii, vor exercita de bună voie și mai des și mai strict ascetica maestrosă și folositoare în toate direcțiunile.

Însă-și analiza istorică a exercițiilor postului, cum și ceea a legilor despre mâncări, ne dau ansă la interesante cercetări și considerațiuni antropologice și etnologice.

Legile, despre posturi și exercitarea spre postire, sînt comune tuturor religiunilor și în specie religiunilor positive. Popoarele zonei ferbinți, încunjurate în abundență de vegetație ce corespunde necesităților de traiu, se disting prin legile cele mai subtile în mâncări și prin observarea prescripșilor celor mai rigurose de abținere; din contra, pe popoarele zonei reci, lipsite de mijloacele mai bune de nutriție, nu le însufleșesc această inclinare spre o atare formă de ascesă: lupta pentru existență și așa li este grea, și postul lor e involuntar.

Parry, cunoscutul esplotător nordic, ne spune, că a fost martor ocular la prânzul unui locuitor din Grönlandia, care a consumat cu mare apetit 12 ponzi de carne; ér maiorul Skinner enarează că un hindu ar pute trăi o săptămână întreagă din porțiunea de zi a unui infanterist engles. Se înțelege de sine dar, că la o diversitate așa mare în tempo schimbării materiilor ce se consumă, după observațiunile făcute la rasă deosebite — și aplicarea spre postire și și executarea practică a postului, a trebuit să fie foarte schimbăcioasă.

(Va urma.)

Noutăți.

Dorim din inimă, cele mai fericite sărbători, prietărilor și cetățenilor foii noastre. Christos a înviat!

Întru mărirea lui Dumnezeu. Subscribul aduce cea mai adâncă mulțumită a mea și a întregului popor gr. cat. din loc. și pe acesta cale bunilor și credincioșilor creștini din loc cari au donat s. bisericii a Cutului ornate bisericesc și anume: Nicolae Vasilescu lui Samoila cu socia sa Rachila un rind de vestimente negre pentru morți cu toate aparțințele, ca amintire pentru regretatul și neuitatul frate. în preț de 78 corone. D. Emilia Albini ca amintire pentru neuitatul soț și fiică, a donat un rind de vestimente serbătorești cu toate aparțințele lor în preț de 60 cor. Ioan Dinu Boca și socia sa Rachila, ca amintire pentru neuitata lor fiică 2 feșnice mari înaintea altariului frumos colorate în preț de 15 cor. și o candelă în fruntea altariului în preț de 9 corone 60 bani. Tot Ioan Dinu Boca cu socia sa aci amintită a mai făcut și donat s. bisericii Icoana înmormintării Dnui Christos în preț de 18 corone. În 18 Novembre 1900 D. Ioan Dicu Decan cu soția sa D. Tina a donat o evanghelie cu litere latine legată în păreți tari roșii de lux întraurită în preț de 44 cor. D. Erena Nestor din Bucuresci întru amintirea regretatului și neuitatului său soț Andrei Nestor, ca fiu al comunei Cnt. a donat s. bisericii o cruce de China în preț de 60 cor. și o cădelniță tot de argint de China în preț de 50 fl. sau 100 cor. În 21 Martie 1902 Teodor Boca cu socia sa Ana și Nastasia lui Ioan Muntean văduvă, din îndemn către s. biserică au cumpărat împreună un rind de vestimente bisericesci cu toate celea de lipsă, pentru cari daruri Dumnezeu să le răsplătescă înșutit și jertfa să le fie bine primită. Cut la 13 April 1902. Ioan Bitea preot.

Săptămâna sfințelor Patimi a fost serbată cu totă pompa și pietatea. În Dumineca Floriilor la mâncat Escel. Sa Mitropolitul a binecuvîntat ramuri de salcie, pe cari le-a împărțit celor de față. La sf. liturgie a pontificat însuși și a cântat harnicul chor al clericilor cu multă precizie și frumșeță. După amiază s'au început exercițiile spirituale în Seminar. și s'au continuat Luni și Marți. La trei din exercițiile acestea, ținute de Clar. Dl. Dr. Vasile Suciu, a luat parte și preoțimea gremială în frunte cu Mitropolitul. Joi la liturgie Escelența Sa a consacrat sf. Mir și a spălat picioarele la 12. clericilor, cari la prânz au fost oșpeții Escel. Sale. primind și daruri. Sara s'au citit cele 12 Evanghelii a sf. Patimi. Întâia a citit-o Escel. Sa, apoi ceilalți preoți din gremiu, Vineri sara s'a făcut înmormintarea Domnului. Melodiile prohodului le-au cântat cu multă dulceață prof. Ionaș și Papiu. Cu prilejul înmormintării conductul eșind din catedrală a încunjurat piața frumos iluminată și jurul bisericii. Serviciul îngropării s'a terminat sara la 8 ore.

Din diecesa de Lugos. Il. Sa Domnul Episcop Dr. Demetriu Radu în 23 Martie a conferit tonsura și lectoratul clericului de an. III. Iosif Popa, alumn al dieceșii de Lugos. în Seminarul latin din Timișoara.

Din diecesa de Gherla. Joi în 17 l. c. au primit ordul lectoratului, subdiaconatului și al diaconatului. ér Duminecă ordul sacru al preoției următorii teologi absoluiți: Traian Nemes, Iuliu Cioceriu, Emil Sigartău, Ciril Dumbrava și Victor Maior.

Sciri personale. Valeriu Traian Frențiu, preot gr. cat al dieceșii de Lugos și membru al Augustineului din Viena, va fi promovat Marți în 29 crt. de doctor în sta teologie. Promoția se va face în sala festivă a universității la orele 1/4 11 a. m. — Trimitem felicitările noastre cele mai sincere dinstinsului tânăr.

De la Academia română. În actuala sesiune a Academiei primindu-se de plen trecerea membrului Gr. G. Tocilescu din secția literară în cea istorică, locul rămas vacant s'a completat prin alegerea dlui Ion Bianu. profesor universitar. bibliotecar al Academiei. Noul membru e originar din Ardeal. născut în Făget, lângă Blăș. și și-a făcut studiile la noi. În secția științifică a fost ales dl Ștefan Hepites, directorul serviciului meteorologic. Membrii corespondenți în secția literară au fost aleși prof. Onițiu și Bârșean, de la Brașov. Comisiunea de premii a Academiei Române a acordat 5000 lei din fondul Lazăr d-lui Dr. Ureche pentru lucrarea d-sale „Notiuni de igienă“, ér pe dl Dr. Ioan Mihalyi, fratele Esc. Sale Mitropolitului Mihalyi din Blăș, l'a premiat cu 4000 lei pentru lucrarea d-sale „Diplome maramureșene din veacul XIV. și XV.“

Vladaia în Blăș. Reuniunea femeilor române invită la Serata artistică ce se va aranja Marți în 29 Aprilie a. c. sara la 8 ore cu concursul Dnei Irena de Vladaia, primadonă de la opera din Bucuresci, a Dșorei Melania Brândușan și al Dnui Gr. Savu, artist dramatic. Sperăm. că publicul blășan va grăbi să audă pe distinsa artistă. Programul seratei e următorul: Partea I. 1. Gonod: „Balada și aria bijuteriilor“ din opera „Faust“. Dna Vladaia; 2. Solo, executată la pian de Dra Brândușan; 3. Adam: „Arie indiană“ din opera „D'as fi Rege“. Dna Vladaia; 4. Eminescu: „Versuri“, Dl Gr. Savu; 5. Strauss: „Cântec țigănesc“, Dna Vladaia; 6. * * * „Monologuri“. Dl Gr. Savu; 7. a) Verdi: Cavatina, b) Paraschiv: „După fragi“, Dna Vladaia. Partea II. 8. Bizet: „Habanera“ Dna Vladaia; 9. * * Solo. Dșora Brândușan; 10. Lecocq: „Boléro espagnol“, Dna Vladaia; 11. Coșbuc: „Doine și balade“, Dl Savu; 12. a) Vladaia: „Doina olteanului. b) Murășan: „Cântec de fericire“ Dna Vladaia.

Masa studenților de la gimnaziul nostru a mai primit următoarele donațiuni: Aurel Ciato, rigor. în drept 10 cor. Elevii cl. VI gimn. 30 cor. Demetriu Cutean, protopop, Săcdate 5 cor. Teodor Iulian, preot, Frata 5 cor. Universitarii din Pesta 53 cor. (lista completă o dăm în nr. viitor) Patriciu Barbu, adv. Reghin 30 cor. Tot dl Barbu a dăruit fond Spitalului studenților 20 cor. și societății In. M. Clain, a teologilor de aici, 20 cor. — Sintem veseli că această idee generoasă e îmbrășată cu căldură în cercuri tot mai largi.

Horánszky Nándor, de curând numitul ministru de comerț. a repausat Sămbătă sara după ce de abia de o lună a intrat în cabinetul Széll. Repausatul era de 64 ani.

Natalia ex-regina Sârbiei a îmbrășat religia catolică, depunând profesiunea credinței în o comună, aproape de Biaritz. Peste câteva zile regina va merge la Roma, spre a visita pe Sfinția Sa Papa.

Monument la Călugăreni. Un comitet constituit în Giurgiu, România, a luat inițiativa să ridice un monument la Călugăreni, întru amintirea glorioșei birnițe raportate de Mihail Vitezul contra Turcilor. Sumele necesare se vor aduna prin subscripții.

Înbilet. Regimentul de infanterie Nr. 51. care întreg constă mai numai din Români, recrutati din jurul Clușului. își va serba nu peste mult înbiletul său de 200 ani.

Giună de rău gust. Cine-va. a comunicat ziarului „Alkotmány“ decedarea venerabilului preposit Kőváry de la Orade. Deși necrolog n'a primit nime în Blăș. totuși vedând că scirea e înregistrată de toate ziarele noastre. am luat și noi notiță. Când colo „Tribuna“ de Duminecă serie. că prepositul e în viață. și deplin sănătos. Regretăm că am fost duși și noi în eróre și dorim din inimă venerabilului preposit încă mulți ani cu bine!

Apel. În 18 Iunie 1902 se vor împlini 10 (zece) ani de când subscrișii și împreună cu noi alți 6 colegi am absolvat cursul teologie în seminarul domestic arhidieceșan din Blaș. Doișii de muncă și libertate. atunci ne-am despărțit cu urări de bine și fericire unul de câtră altii nemai reflectând în entuziasmul nostru și la împrejurarea aceea. că bine ar fi. ca după anumite perioade ale vieții, cei cari mai trăim să ne vedem împreună, să ne vedem și să ne descoperim dureri și bucurii peste cari am trecut! În viața omenescă sînt mulți zece ani! În acest timp mîntea și întrîgă viața ni se schimbă. Oare cum s'a făcut la noi această schimbare? Din simț adevărat colegial și din dragoste curată întrebăm pe acesta cale pe toți frații colegi ai nostri absoluți de teologie în anul 1892, să se declare cătră unul dîntre noi cei subscriși: că: aderază ei la principiul convenirei pe ziua de 18 Iunie 1901 în Blaș? Aceptând răspunsul vostru, vî salutăm iubitorilor colegi cu dragoste frăteșcă. Blaș — Orlat, 26 Februarie 1902. Dionisiu P. Decei m. p. Iuliu Brut Micu m. p. Teodor Vador.

Petreceri. Tinerimea gr. cat. din Uioara aranjază la 28 crt. producție teatrală în sala băii erariale. Se va preda piesa: „Paza maicii sfinte.“ Venitul curat e destinat în favorul corului bisericesc. — Inteligența română din Ernot. invită la petrecerea ce va aranja la 29 crt în sala otelului central din Ernot Venitul curat e destinat școlii gr. cat.

Necrolog. † Alekse Bidian. proprietar și membru virilist al comitatului Coșocnei, a încetat din viață Vineri în 18 Aprilie, st. n. a. c. la 12 ore din zi în etate de 78 ani. după lungi și grele suferințe împărtășit cu sf. sacramente ale muribunților.

Odihnescă în pace!

Bibliografie.

A apărut:

„Semănătorul“, Nr. 19 cu următorul sumar: Poesii inedite, M. Eminescu. — Note. A. Vlahuță. — Pedepsa, Ion Gorun. — Eroul de la Königraetz, St. O. Iosif. — Pămînt și apă, C. Hodoș. — Un concurs, V. Cioflec. — Răspunsuri, Red. Numărul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an. Abonamente se pot face și la redacția foii noastre, trimițindu-se banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

A apărut în editura „Unirii“:

BEN HUR

saŭ
Zilele lui Mesia
de Lewis Wallace.

Traducere.

Tom. I. format 8° de 539 pagine, Cor. broș. costă numai 1.50

Tom. II. format 8° de 503 pagine, broș. costă numai 1.40

Romanul acesta, tradus în toate limbile culte ale Europei, este una dintre cele mai interesante lecturi, instructive și moralizatoare, ce se poate da în mâna orî cărui cetitor, fie de orî care gen și vîrstă.

Întrînsul ni-se înfățișează lumea romană în adevărata sa lumină, poporul jidovesc cu toate apucăturile și porvirile sale, și mai pe sus de toate, sentimentul acela creștinesc, ce transpiră din romanul acesta. Admirativa față de familia sfîntă și neperitabile tablouri, ce deșteptă în sufletul nostru, tin în continuu încătușată atențiunea și emoționează până la lacrimi.

O carte într'adevăr bună pentru orî care familie, și foarte potrivită pentru bibliotecile parohiale, școlare și populare.

Prețul, în vederea scopului, încă este foarte moderat.

Dr. Augustin Bunea: **Vechile Episcopii Românesce a Vadului, Geoagiului, Silvașului și Bălgradului.** Blaș 1902, pag. 152. prețul 2 cor. 50 fil.

Dicționar mitologic, de Gavril Pop, fasc. IV. și ultim, conține cuvintele de la Proserpina până la Zygia, se estinde pe 54 pag. și costă 20 fil. Recomandăm această interesantă scriere cetitorilor nostri iubitori de anticitatea greacă și latină.

Emil Bougaud: **Mama sfintului Augustin**, traducere de Salba, tipărită cu chelutela și îngrijirea dlui prof. Dr. E. Dăianu. Un prețios volum de 494 pag. hârtie fină, tipar curat, prețul broș. 3 cor. legată în lux 4 cor. Se poate procura de la editor și tipografia arhidieceșană, alăturând și șpeșele de porto postal 30 fil.

Teodor V. Păcățian: **Cartea de aur** vol. I. pag. 790. prețul 10 cor. Cuprinde lupta politică a poporului românesc din Ardeal, începînd cu biserica românescă sub principii calvini și până la absolutism (1859). Tot ce a frămîntat neamul nostru în decursul acestor mai mult de 200 ani. e adunat și publicat în acest volum, spre a ușura în chipul acesta munca tuturor acelora, cari vrea să cunoască trecutul sbuciumat a poporului românesc. De vînzare la autorul în Sibiu.

Din Istoria Românilor. Episcopul Ioan-Inocențiu Klein, de Dr. Augustin Bunea, Blaș 1900, Opul acesta nu este o carte numai de istorie bisericescă, ci o istorie completă a vieții politice, religioase, culturale și sociale a Românilor de pe timpul episcopului Klein, și pentru aceea se recomandă nu numai celor ce se interesează de istoria bisericescă, ci tuturor, cari voesc să cunoască trecutul întreg al Românilor. Credem înse că mai vîrtos din nici o bibliotecă parochială nu ar trebui să lipsescă.

A apărut:

SE. EVANGELIILE

a Domnului și Dumnezeului nostru Isus Christos,

revădută după originalul grecesc și acum întăia dată tipărită cu litere străbune în zilele preaințătatului împărat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvîntarea Preasfîntului nostru Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihályi de Apșa.

Blaș 1900.

De la sfînta Unire 200.

Prețul unui exemplar costă crudo: **17 cor.**, broșurat: **17 cor. 30 fil.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cei patru Evangelisti, cu cruce și cu copeie: **25 cor.** Legătura mai elegantă se compută după calitatea peleii și a decorațiunilor, cari se vor dori.

Suplex libellus Valachorum. text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu, Sibiu 1901. pag. 67. prețul 1 cor. Se poate procura și de la Tipografia arhidieceșană.

Posta „Unirii“.

B. De astă dată a rămas, asupra celei alalte țîi vom comunica răspunsul nostru în scurtă vreme.

E. V. D. Ne pare rău, dar povestirea trimisă n'are nimic atrăgător pentru cetitorii nostri. Alegeți bucați mai bune și mai potrivite.

G. T. „Mulțumită“ trimisă e lungă din cale afară, va trebui să mai aștepte până vom dispune de spaț.

I. A. Aveți multe idei curioase; dar vom mai vedé, în numărul viitor veți avé părerea noastră.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

A apărut:

TRAGEDIA CALVARULUI,

de *L'abbé Henry Bolo,*

tradusă în românesce de membrul societății de lectură „INOCENȚIU MICU CLAIN“ a teologilor din Blaș.

Ediț. societății, tiparul „Tipografiei“ societ. pe acțiuni în Sibiu. Prețul: 2 cor. pentru România: 3 lei.

În această scriere se tratăză, într'o concepțiune originală și într'un stil superb, *divina tragedie* a Mântuitorului. E o lectură, ce înalță fie care suflet creștinesc, obicnuit a simți și gândi.

Traducerea e vrednică de original; pare că nici nu e traducere. Un limbaj verde românesc, în felul scripturilor sfînte, este caracteristica escelentei traducerii, care face onore tinerilor teologi de la Blaș. Unitatea stilului e așa de evidentă, în cât ni-se pare că unul singur a făcut întreaga traducere.

Înfătoșarea tehnică nu desminte reputațiunea bună a atelierului „Tipografiei“.

Er broșurarea în stil antic, franțozesc, îi dă o formă originală și atrăgătoare. Învelișul e de hârtie pergament.

Rar se vede în piața de cărți românesce o carte cu infătoșare așa de elegantă, demnă și atrăgătoare.

(1) 7-10

De la Tipografia „Aurora“ A. Todoran

din GHERLA — SZAMOSUJVÁR să pot procura următoarele cărți:

Titlu	Preț	Titlu	Preț	Titlu	Preț
Predice pentru Duminec Tom. I. de Iustin Popfi	4.40	Lira Sionului, sau cântarea sărbătorilor. — Poesii religioase-morale, lucrate după sf. Scriptură de A. Boca Velch. Cu o precuvintare de G. Simu.	—50	Trandafiri și violele. Poesii populare de Ioan Pop Reteganul	—60
Cuvântări bisericesti la toate sărbătorile de peste an. de I. Papiu	3.—	Monologe de Antoniu Pon: Nr. 1. Pe neașteptate	—08	Ultimul sicastru. Tradițiune de G. Simu	—12
Cuvântări funebreale iertăcinii pentru diferite cazuri de morțe, întocmite de Ioan Papiu. Un volum de peste 24 côle	3.—	Nr. 2. Pentru ce am rămas flăcău bătrân	—16	Un cuvint către frații români despre filoxera omenimii sau vinarsul de Aron Boca Velch.	—20
Cathechese pentru pruncii școlari de Tit Bud	—80	Nr. 3. La anul nou	—08	Zina câmpiei de Aron Boca Velcherianul	—16
Manual catehetic pentru primul an școlari de Basiliu Rațiu	—80	Nr. 4. Ce nici prin miute nu m'a trecut.	—08	Versuri de dor adunate din poezii români de A. Orar general pentru școala română cu 6 clase cu un singur învățator de G. Magiar, învățator.	—80
Albina și leneșul de Aron Boca Velcherianul	—20	Nr. 5. O pătașă	—06	Viața P. C. Vergure Maria de C. Darabant	—30
Amintiri din Grecia de T. Bulc	1.20	Merinde de la Școlă, sau învățături pentru popor, culese din ziarul unii școlar de Dr. Georgiu Popa	1.20	Zidirea lumii, Adam și Eva, originea sf. Crucii și 12 Vineri de Ioan Pop Reteganul	—16
Bocete adevărate cântări la morți, adunate de Ioan Pop Reteganul	—80	Miseriile sociale. Novela de P. C. Z. Rovinar	—30		
Buchetul. Culegere de cântece culesse de I. Pop Reteganul broș	—50	Musa someșană. Poesii populare române din jurul Născudului. Adunate și arangiate de Iuliu Bugnariu. Partea I. Balade	—50		
Barb Cobzarul. Novela orig. de Emilia Lung	—20	Nr. 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco.	—40		
Cântul în școala populară. De Iuliu Pop învățator în Născud	—60	Nopți de erno. Novele pentru popor de G. Simu	1.20		
Cartea ilustrată pentru copii și copile. Cu 18 ilustrațiuni, de George Simu	—50	Nu mă nita. Colecțiune de versuri funebreale, urmate de iertăcinii, epitafulă ș. a.	—50		
Cartea Plugariilor, sau Povestiri economice despre grădișărit, economia câmpului, creșterea oilor etc.	—50	Omul. Noțiuni din anatomie și fiziologie de G. Cătană	—50		
Cântăreța. Novela de Dem. Dan	—30	Omul și lumea. Cântări funebreale de Aron Boca Velch.	—16		
Chiuituri de cari strigă feciorii în joc de I. Pop Reteganul	—56	Opșaguri. Cât cioplită cât pilită și la lume împărțite de Ioan Pop Reteganul	—80		
125 Chiuituri de cari strigă feciorii în joc de I. Pop Reteganul	—24	Pe pragul mormintului. Versuri funebreale de G. Simu	—50		
Codrean. Craiul codrului de G. Simu	—12	Pilde și sfaturi pentru popor de I. Pop Reteganul	—60		
Cu vârful penei. Scrieri satirico-humoristice de Antoniu Pop. I. Monologe. II. Humor și satiră. O broșură foarte petrecătoare	—80	Păcală și Tândală. de G. Cătană	—16		
Din Povestile lui Esop de Aron Boca Velcherianul	—16	Părintele Nicolae. Schițe din viața preoților de G. Simu	—60		
De când să numesce femeia porumbiță? Poveste de Laur. Giorbea	—20	Pietatea poporului român sau cântări evlavioase pentru cei ce merg la mănăstire, la locuri sfinte și în procesiuni	—20		
Din trecutul Silvaniei. Lege. dă de Victor Rusu	—60	Prietinul sătânului român. Sfătuirii în formă de dialog pentru elevi și adulți, compus de Ioan Pop Reteganul	—60		
Zile negre. Versuri de Petrea de la Cluș	—30	Proba de foc. Comedie într'un act de A. Kotzebeue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—80		
Grăia lui Novac	—20	Prin morțe la victorie. Comedie într'un act de A. Kotzebeue, localisată de Irina Sonea-Bogdan	—20		
Horea lui Pintea vitelul	—12	Povestile Bănatului. De George Cătană învățator. Tom. I. 50 fil. Tom. II. 50 fil. Tom. III. 50 fil. Tote 3 la olată	1.80		
Ifigenia în Tauria. Tragedia în 5 acte. După Euripide tradusă în versuri de Petru Dulă	—60	Reguli și sfaturi bune pentru pruncii școlari, de Ar. Boca Velcherianul	—20		
Carnetul Roșu. O interesantă novela nihilista, tradusă de Moșul	—60	Risete și zimbete de T. V. Gheaja	—60		
IONEL. Educațiunea unui bun copil, carte pentru părinți și alți educători de V. Gr. Borgovan	2.—	Românul în sat și la ăste, de Ioan Pop Reteganul	—30		
Indreptar pentru ortografia română de V. Dumbrava profesor	—24	Sfaturi de curățenie și igienă de Aron Boca Velcherianul	—50		
Împărăția țiganilor pe virtul unui plop de A. Boca Velch.	—16	Starostele, adevărate Datini de la nunțile Românilor Ardeleni. Adunate de Ioan Pop Reteganul	—30		
Istoria P. C. Vergure Maria de Nicula	—20	Schițe din Italia de T. Bulc	2.—		
Leonat cel tiner. Istoria în versuri de Ioan Pop Reteganul (cu o ilustrațiune), o broșură cu conținut foarte glumeț	—20	Suspini și zimbire. Poesii și proză, de Ant. Pop	—80		
Lira Bihorului. Balade populare de Antoniu Popp	—40	Țiganul la mănăstire. Poveste în versuri, de Ar. Boca Velcherianul	—16		
		Țiganul în raiu. Poveste în versuri de Ar. Boca Velcherianul	—16		

Cărți de rugăciuni:

Icona sufletului. Carte de rugăciuni și cântări bisericesti, frumos ilustrată. Prețul unui exemplar legat	1.—
Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesti, frumos ilustrată. Edițiunea IV. Prețul unui exemplar legat	1.—
Micii mărgăritar sufletesc. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesti, foarte frumos ilustrată pentru pruncii școlari de ambele sexe. Prețul unui exemplar legat frumos	—44
Cărticea de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambele sexe. Cu mai multe icône frumoșe. Un exemplar broșe — 16 legat	—20

Din literatura pop. de Dom. Dogariu:

Nr. 1. Moș Toma Bădiceanu	—12
" 2. Din viața unui haiduc „Vlad hoțul“	—12
" 3. Insurătoarea sorelui	—12
" 4. Fiul bucătăresei	—12
" 5. Văcărelul	—12
" 6. Diana, zina munților	—12
" 7. Cinci dialoguri întocmite pentru pruncii școlari	—20
" 8. Spiridon și Nicolae, basm	—12
" 9. Ful (ii), basm	—12
" 10. Povestiri și anecdote populare	—20

Biblioteca teatrală a „Aurorei“:

Nr. 1. Calea drăptă a cea mai bună. comedie într'un act	—20
Nr. 2. Paza Maicii Sfinte, dramă în 4 acte	—24
" 3. Otrava de hârcoigi, comedie într'un act	—16
" 4. Pedepsirea vanității, dramă într'un act	—20
" 5. Disertația fără voce, comedie într'un act	—20
" 6. Crescătorul, comedie într'un act	—20
" 7. Otrava femeiească, comedie într'un act	—20
" 8. Distragiul comedie într'un act	—40
" 9. Hena Cosinzăna, presă în 5 acte	—30

Abonații:

Novele de V. Ranta Buticescu tom. I, care e sub presă și va apăre în Martie a. c. — Prețul de abonament cu porto francoat 2.20

Tot de aici să pot procura tot soiul de cărți și recunite școlare, tipărituri oficioșe, hărții, recunite de scris și altele. Tipografia noastră primesce spre efectuare tot soiul de lucrări tipografice cu prețurile cele mai moderate. — Cataloge să trimit gratis și franco ori și cul. — Venzătorilor să dă rabatul cuvenit. — Comandele sint a să adresa la Tipografia Aurora în Gherla—Szamosujvár.

Christoph-Lack
fără miros și se uscă repentin.

Christoph-Lack
fără miros și se uscă repentin.

Cu veritabilul Christoph-Lack se pot văpsi (colora) padimentele caselor, fără de a se intrerumpe folosirea acestora, fiind că nu are mirosul cel neplăcut, cum și ascarea târzie și scorbășă, ce o au vâpselile și lacul de olei. Afară de acestea modală întrebuințării lui e de tot simplită, în cât îl poți face fie cine. Deposite în: (22) 3-15

Sibiu: Franz Jahn Söhne.
Blaș: Ludovic Schuller.

Comunicarea trenurilor prin gara Küküllöszög—Blaș.

(Valabil din 1 Oct. 1901).

Sosesc			Placă		
1. De către Teiuș:			1. Cătră Teiuș:		
Tren accelerat,	9:04	dim.	Tren mixt,	12:58	d. a.
" mixt,	2:26	d. a.	" accelerat,	7:35	sara
" personal,	1:02	nóptea	" personal,	2:23	nóptea
2. De către Copșa:			2. Cătră Copșa:		
Tren mixt,	12:56	d. a.	Tren accelerat,	9:05	dim.
" accelerat,	7:34	sara	" mixt,	2:28	d. a.
" personal,	2:21	nóptea	" personal,	1:07	nóptea
3. De către Sôvárad:			3. Cătră Sôvárad:		
Tren personal,	8:48	dim.	Tren mixt,	3:25	nóptea
" mixt,	6:50	sara	Tren personal,	2:48	d. a.